Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 235 (15858) | 1981 оной октябриин 13, вторник | Сэн 2 мүнгэн.

АГУУ ОКТЯБРИИН ҮНДЭЛЭЛДЭ

зуун жэлэй эгээн гол шухала үйлэ хэрэг—Агуу-Октябриин социалис революци хүн түрэлтэнэй түүхэдэ ... нэзэһэн алдартай. Багша Ленинэй туг доро, Ком-партиин хүтэлбэреэр коммунизмын илалта тээшэ хэлгүйгөөр дабшадаг совет арад Агуу еэхэ Октябриин ... ойн баярые ажалай болон политическэ онсо үндэр ... оршондо угтахань. Энэ оршон байдалда манай ... Центральна Комитет совет арадта дүлэтэ Уряануу-дажа, дэлхэй дээрэ амгалан тайбанай, эб найрам-... демократиин болон социализмын түлөө тэмсэгшэдтэ ... амар мэндые хүргэбэ. Партиин ЦК-гай Уряануу-д... арад ажалай шэнэ амжалтануудаар харюусадаг ... Партиин XXVI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые, ... арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбүүдые бодото ... бэелүүлгые совет эрхэтэн бүхэн өөрынгөө нэрэ ... хэрэг, нангин уялга болгон угтаа һэн.

...АД ЗОНТОЁО БАТА НЭГЭДЭЛТЭЙ БАЙХАДАА, ...ХҮСЭТЭЙ! ПАРТИТАЯА БАТА НЭГЭДЭЛТЭЙ, ТЭРЭ-...ХҮТЭЛБЭРИ ДОРО ЯБАХАДАА, АРАД ЗОН ХҮСЭТЭЙ! КПСС-эй ЦК-гай Уряанууд соо зэдэлһэн энэ ... удхатай тобшололнууд ажабайдалда үдэр бү-... тоото баримтануудаар батадхагдана.

...совет орон соомнай партиин XXVI съездын шиидхэ-...дые бэелүүлхын түлөө үргэнөөр дэлгэрһэн социалис ...нэй манлайда коммунистнууд дабшана. Партийна ...организацинуудта мүнөө үнгэржэ байгаа тоосоото һун-...суглаанууд дээрэ коммунистнууд ээлжээтэ зорилго-...тодорхойлжо, хүтэлбэрилхы үүргэеэ бүри дээшэлүүл-...нүүдые хараална.

...бэриин ашаг үрэ, хүдэлмэриин шанар дээшэлүүлхын ...ниисэлдэ зохёохы ёһоор хабаадажа, эрдэм, техникын ...нүүдые хүдэлмэридөө нэбтэрүүлжэ, ажалай бүтээсэ ...дэдэг коллективүүд үнгэрһэн юһэн һарын түсэб ... шадаа. Байгша оной түсэбые Агууехэ Октябриин ... бэелүүлхэ гэһэн үүсхэлшэд абаһан уялгануудаа ... байнхай. 3 кварталай турша республиканска ...-эй мэдэлэй промышленна предприятинууд ажалай ... дээшэлүүлхэ түсэбөө дүүргэв. Республикын Нютагай ...ленностиин министерствын, барилгын материалнуу-...үйлэдбэрилдэг нэгэдэлэй предприятинууд продукци ху-..., ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө бэелүүлээ. Зэ-...бинадай, «Татарский ключ» карьерэй, Элхиин авто-...рилгын заводой, Буряадай мебель бүтээдэг, модо ...ноуулдаг комбинадай, Тимлюйн асбо-цементнэ зүйл-...бүтээдэг, Улаан-Үдын шэлэй, Кировэй нэрэмжэтэ за-..., оёдолой «Туяана» нэгэдэлэй болон бусад олон ...нууд үнгэрһэн юһэн һара соо һайн дүнгүүдые туй-... Ажал хүдэлмэридөө эдэбхи үүсхэл гаргаһанай ашаар ... эмшэ хүсэн, нүүрһэн, электродвигательнүүд, мал ... болон тэжээл бэлэдхэлгэдэ хэрэглэгдэхэ машинанууд, ... ноохон, сонхын шэл болон бусад продукци ту-...үнүү үйлэдбэрилэгдөө.

...үе сагай агууехэ барилгын — Байгал-Амарай түмэр ...524 километрынь республикымнай газар дээгүүр га-... Барилгын эхилһээр асари ехэ хүдэлмэри бүтээһэн, ... манай үеын залуушуул баатарлиг ажалайнгаа түлөө ...Л. И. Брежневэй амаршалгада найма дахин хүртэһэн ...Тэдэнэрэй «БАЙГАЛ-АМАРАЙ ТҮМЭР ЗАМАЙ БА-...И ЭРШЫЕ ШАНГАДХАГТЫ!» гэһэн уряада харюусан, ...нэн габьяагай үльгэр жэшээнүүдые харуулхань лабтай. ... оронойнгоо хэды баян хүсэтэй боложо байгаашье ...амаршье ехэ баялиг хэбтэшэнүүдые нээгээшье һаа, ... ажахыда алмалта, әрьбалалтын түлөө хүдэлөөндэ ...алые партимнай уряалба.

...ЖОМИКО ГАРГАША БАГАТАЙ БАЙХА ЁҺОТОЙ!» гэ-...ртиин XXVI съездын эрилтые ажалай газар бүхэндэ ...он нарийнаар сахиха уялгатай.

...мышленностиин олон тоото һалбаринуудай ажалшадта ...ада, партиин Центральна Комитет социалис мүрысөө ...жэ, ажалай түрүүшүүлэй дүршэл нэбтэрүүлжэ, үйлэд-... хүсэнүүдые дары түргэнөөр хүгжөөжэ, технологи-...рижуулжа, бүтээн гаргагдадаг продукциингаа шанар ...нулжа, үргэн ехэ амжалта туйлахын түлөө тэмсэлдэ ... Манай республикын промышленностиин хүгжэлтын ...һарын дүнгүүдые хараад үзэхэдэ, шиидхэгдэхээр асуу-... үсөөн бэшэ. Гүрэндэ продукци худалдаха түсэбөө ...дприяти, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө 54 кол-... дүүргэжэ шадаагүй. Эрхим шанартай продукциин ...энэ урганагүй. Энэ дутагдалнуудые дары усадха-...обэй дүүргэлтые хангаха гээшэ бүгэдын уялга мүн. ...өөр, эрхим шанартайгаар, мүнөө үеын техническэ дэб-...гүйдэһэ һуури дээрэ капитальна барилга хэхэ, транспор-...ээ холбооной талаар арадай ажахын эрилтэ, хэрэглэм-...е найдамтайгаар хангаха шухала гээд партиин Цент-... Комитет зааһан байха юм.

...ажахын саашанхи хүгжэлтэ манай партиин саг ур-...анхаралда байдаг. Арадай ажахын энэ гол һалба-...ынһожоруулха, хими нэбтэрүүлхэ, мелиоративна ху-... үргэнөөр ябуулха, имагтал энээгээр үндэһэлэн ... тариа үйлэдбэрилгэ үргэдхэгдэхэ, малай ажалай ... бааза бэхижэхэ аргатай. Энэ зорилго бэелүүлхын ...республикымнай хүдөөгэй ажалшадай дунда мүн лэ ...мүрысөөн дэлгэрэнхэй. Һаяхан Хүдөө ажахын хүдэл-...шэдэй бүхэсоюзна үдэр тэмдэглэгдэбэ. Энэ һайн-... республикымнай малшад һайн бэлэгтэй ерээ. Мал ...продуктнуудые гүрэндэ худалдаха юһэн һарын ту-...гэгдээ. Мүрысөөнэй манлайда ябагшадай шэн габь-...дэгдэһэн, олон тоото түрүүшүүлдэ хүндэтэ нэрэ зэр-...олгогдоо, Хүндэлэлэй грамотанууд барюулагдаа. ... дунда республика соогоо мэдээжэ болоһон һаали-...КПСС-эй обкомой гэшүүн, партиин XXVI съездын де-...Л. Н. Седых, СССР-эй Верховно Соведэй ... хонишон Р. Н. Рампилова, областной парторгани-... шалгалтын комиссиин гэшүүн зоотехник Л. Б. Ди-..., Ажалай Улаан Тугай ордено һаалишан С. Б. Ба-... болон олон тоото нүхэд бии.

... олон бэрхэшээлтэй жэл болобошье, республикым-...ай районуудай, ажахынуудай таряашад һайн таряа ..., саг болзортонь, гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряаха ... бүхы хүсэеэ элсүүлээ. Хүшэр хүндэ эрхэ байдалда ... малда тэжээл бэлэдхэл эмхидхэгдээ.

...үдэрнүүдтэ республикымнай колхоз, совхозуудай ...нүүдтэ үбэлжэлгын харюусалгата хаһа ерэнхэй. Ту-... үдэрнүүдһээ малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ, түл ... бэлдэхэ, тэжээлээ гамтайгаар гаргашалха, имаг-... эрилтэнүүдые бэелүүлбэл, «МЯХА, ҺҮ, ҮНДЭГЭ, ... БОЛОН БУСАД ПРОДУКЦИ ЕХЭЭР ҮЙЛДБЭ-..., ГҮРЭНДЭ ХУДАЛДАГТЫ!» гэһэн партиин Цен-... Комитедэй Уряада малшаднай бодото хэрэгээр ... байна ха юм.

...ын XXVI съездын шиидхэбэринүүдые, нүхэр Л. И. ...эй заабаринуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ арадай депу-... Соведүүд, совет профсоюзууд, Ленинскэ комсо-...коммунизм эдэбхитэйгээр байгуулагшад — совет эхэ-... горитой хубитаяа оруулха байха гээд партимнай ...найдана.

...ай ажахын мэргэжэлтэдтэ, эрдэмтэдтэ, гүрэнэй за-... албатанда, үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэдтэ, ...тура болон искусствын ажал ябуулагшадта, арадай ...эй, элүүрые хамгаалгын хүдэлмэрилэгшэдтэ пар-... Центральна Комитет халуун Уряагаар хандажа, шэнэ ...нүүдые хүсэбэ.

...СС-эй Центральна Комитедэй Уряануудаар зориг-... совет хүнүүд ажалай газар, коллектив бүхэндэ үргэн ...эй мүрысөөндэ хабаадажа, Агуу ехэ Октябриин 64-...жэлэй ойн баярые нэрэтэй хүндэтэйгөөр угтажа бай-...гаа Эхэ оронойнгоо, түрэл партиингаа үмэнэ ... байһаниинь бата найдамтай!

РЕСПУБЛИКЫМНАЙ АЖАЛАЙ ҮДЭР

ЗАГАРАЙН районой барилгын материалнуудай управлениин коллектив арбан нэгэдэхи түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ урагшатай һайнаар ажаллажа байнхай. Энэ коллектив оньһожоруулагдамал нүүдэл колоннонуудые, барилгын эмхинүүдые продукцяараа хангадаг юм.

Энэ коллективтэ олон жэлэй туршада Галина Николаевна Кононова бригадираар хүдэлдэг. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг пенопластнуудай цех үйлэдбэриингөө түсэбүүдые саг үргэлжэ үлүүлэн дүүргэнэ. Цехэй шадамар бэрхэ хүдэлмэришэд (зураг дээрэ — зүүн гарһаа) У. А. Бураева, Г. А. Мясникова, бригадир Г. Н. Кононова, О. Г. Илларионова, М. Д. Заитраева гэгшэдэй шударгы бэрхэ ажалаар амжалта туйлагдана гээшэ.

Түрүү коллектив Агуу Октябриин 64 жэлэй ойн хүндэлэлэй ажалай вахтада жагсанхай, урма зоригтойгоор ажаллана.

Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото.

СҮҮДХЭДЭ 1291 ГРАММААР

Энэ жэлдэ Далахайн совхоздо 2550 буруу, хашараг, голодоһондо гараһан үнеэд зунай эхин һарада холын бэлшээридэ гаргагдаа һэн. Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна үдэрэй урда тээ эдэ үхэрнүүдээ шэгнэжэ дүүргэбэ. Үхэршэд даалгагдаһан малаа шадамар бэрхээр бэлшээн таргалуулжа, бүхыдөө 2612 центнерээр гэхэ гү, али сүүдхэдэ дунда зэргээр 958 граммаар нэмээһэн байба.

Ингэжэ манай ажахын мяхалиг үүлтэрэй малые бэлшээн таргалуулдаг малшад социалис мүрысөөнэй дүнгөөр район доторо 2-дохи һуури эзэлбэ. Совхозой үхэрнүүдые бэлшээн таргалуулха 19 гүүртын мал адуулагшадай дундаһаа суута малшан Б-Ж. Э. Бальжанов түрүүлжэ гараба. Тэрэ гушаад жэлэй туршада нютагтаа хонишоноор, залуу мал харууһалагшаар ажаллаа. Һүүлэй 5 жэлэй туршада мяхалиг үүлтэрэй малай гүүртые даагшаар хүдэлнэ. Балданжап Эрдынеевич Долгор Дубжитовна һамгантаяа суг ажаллажа, зунай бэлшээриин 120 үдэрэй туршада даажа абаһан малаа һайнаар таргалуулаа.

Үнгэрһэн зун Сэнхир голой эхиндэ, һэбшээтэй һарьдаг хадануудай хормойдо оршодог Бэлшэр гэжэ газарта 145 эбэртэ бодо мал харууһалжа, даалгагдаһан хашарагуудайнгаа шэгнүүр тэрэ сүүдхэдэ дунда зэргээр 1291 граммаар нэмээгээ. Иимэ үрэ дүн туйлаһанайнгаа түлөө нүхэр Бальжанов ганса совхоз соогоо илажа гараа бэшэ, харин район дотороо түрүүлһэн байна.

Балданжап Эрдынеевич Бальжановай хи үнэр баян айл юм. Тэдэнэй ехэ хүбүүн Олег эсэгынгээ зүргөөр малшан болонхой. Тэрэ Хабаржаанда залуу мал түлжүүлдэг ажалтай юм. Үнгэрэгшэ жэл Олегые КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар абаа һэмди. Ажалдаа шударгы бэрхэ, шуран янзын хүбүүн. Тэрэнэй дүү Ринчин-Доржо энэ жэл 10 класс дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр баһал мал ажал дээрэ хүдэлжэ эхилэнхэй. Ингэжэ Бальжановтан гэр бүлөөрөө совхозойнгоо баялиг болохо эбэртэ малые харууһалалсажа ябана бшуу.

Б. БАЛДАНОВ,
Захааминай районой Далахайн совхозой партийна организациин секретарь.

АЖАЛЫНЬ ЭМХИТЭЙ

Эдэ үдэрнүүдтэ Зэдын районой «Коммунизм» колхозой хонишод эхэ хонидоо искусственна аргаар урэжүүлхэ хүдэлмэрөө үргэнөөр ябуулжа байнхай. Һүүлэй мэдээгээр илангаяа дүршэлтэй хонишон Д. Цыреновэй даадаг эхэ хонидой отарада урэжүүлгын ажал урагшатайгаар үнгэргэгдэнэ. Тодорхойлбол, долоон хоногой туршада 250 эхэ хонин урэжүүлэгдэһэн байна.

Байгша ондо 100 эхэ хонин бүриһөө 119 хурьга түлжүүлжэ, хонин бүхэнһөө 3700 грамм ноохо хайшалһан дүршэлтэй хонишон Ц. Цыреновэй даадаг отарада техник-урэжүүлэгшээр басаганиинь ажалладаг юм. Һүрэг хонидоо һайнаар хүшэлүүлһэн хонишод искусственна аргаар урэжүүлхэ хүдэлмэрөө 25—30 үдэрэй туршада сүм дүүргэхээр хараална.

Д. ДОРЖИЕВ.

«РАДУГА» НИИДХҮҮЛЭГДЭБЭ

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ

Дэлхэйе тойрон дабшадаг хэмэл ододые хэрэглэн, хэлхеэ холбооной ба телевизионно дамжуулга хэхэ оньһон тухеэрэлгэнүүдые улам нарижуулан һайжаруулха программатай зохилдуулагдан, долгинуудай сантиметрэй диапазондо телефонно-телеграфай радио-холбоое тухеэрэн сүүдхэ соо таһалгаряагүй хангаха ба Түбэй телевидениин үнгэтэ болон юрын программануудые «Орбитын» станцинуудта дамжуулха ретрансляционно аппаратуратай «Радуга» гэжэ хэлхеэ холбооной ээлжээтэ хэмэл одон 1981 оной октябриин 9-дэ Советскэ Союзһаа ниидхүүлэгдэбэ.

«Радуга» гэжэ хэмэл одон эхин дээрээ:

— Газарай нюруунһаа 35900 километр зайда;

— 24 час 02 минутын турша соо дэлхэйе тойрон дабшаха;

— 04 градус һөөлжүүгээр тухэрсэлэн дабшаха замбуулинай замда гаргаглаа.

«Радуга» гэжэ хэмэл одон дээрэ тодхогдоһон аппаратура һаадгүй һайнаар хүдэлнэ. Командно-хэмжээе тодорхойлхо комплекс хэмэл одые залан дабшуулна. Хараалагдаһан программын ёһоор хэмэл одоной хэлхеэ холбооной болон телевизионно аппаратура ашаглагдана.

«Радуга» гэжэ хэмэл одон «Стационар-3» гэжэ уласхоорондын бүридхэлэй индекстэй.

ЛЕНИНЭЙ ДЕКРЕДЭЭР

«Орон дотор инженерно-техническэ эрдэм мэдэсын хэмжээе дээшэлүүлхэ, РСФСР-эй инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй ажабайдалые һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» В. И. Ленинэй гараа табиһан Совнаркомой декрет залуу социалис гүрэнине байгуулгада техническэ интеллигенциие хабаадуулха хэрэгтэ шухала үүргэ дүүргэһэн байгаа. Энэ документын 60 жэлэй ойдо зорюулагдажа, ВСНТО-той ба һалбаринуудай бүлгэмүүдэй түбэй правленинүүдэй хамтын заседани Союзуудай байшангай Колонно зал соо болобо.

Эрдэм, техникын бүлгэмүүдые хүгжөөхэ, эдэнэй ажал ябуулгада таарамжатай эрхэ байдал байгуулха тухай Ленинэй анхарал оролдолгын ашаар эрдэмтэд болон инженернүүдэй сэхэнхи хубинь социалис байгуулалтада элсүүлэн хабаадуулагдаһан байгаа гэжэ ВСНТО-гой түрүүлэгшэ академик А. Ю. Ишлинский элидхэл соогоо тэмдэглээ. Эдэ бүгэдэ оронoо электрижүүлгын суута ленинскэ түсэбые бэелүүлгэдэ, Волго мүрэнэй нөөсэ баялигуудые ажахыда ашаглалгада, Москвагай метрополитен барилгада ехэ хубитаяа оруулһан байна.

Мүнөө эрдэм-техникын элдэб һалбаринуудай 23 бүлгэмдэ 10 миллион эрдэмтэд, инженернүүд, техникүүд, хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд орөно. Имагтал арбадахи табан жэлэй үедэ тэдэ 5 миллионһоо дээшэ ухаалан зохёолгын дурадхалнуудые оруулһан байгаа. Энэ табан жэлдэ ороной эрдэм, техникын хүгжэлтэ бүри эршэмтэйгээр ябуулаглаха юм.

(ТАСС).

СССР-эй ВДНХ-гай ШАНГУУД

Тарялан болон фермэнүүдэй эрхим түрүү ажалшад Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна үдэрэй урда тээ Москва ерэбэ. Социалис мүрысөөндэ илагшадые шагналгын баяр ёһолол СССР-эй ВДНХ-да болобо.

Пермскэ областиин «Верхнемуллинский» совхозой свощ ургуулагшадай звеное даагша В. Верхоланцев эндэ ерэгшэдэй дунда байлсаа. Тэрэ 40 жэл соо механизатораар ажаллана. Энээнэй 22 жэл соонь огородой ургамалнуудые тарижа ургуулна. Тэрээндэ даалгаглаһан полинууд дээрэһээ дунда зэргээр гектар бүриһөө 600 центнер продукци хуряана.

Краснодарай хизаарай Тимошевскэ районой «Россия» колхозой һаалишан Л. Березняя «табан мянгатанай» клубай гэшүүн юм. Жэшээнь, нёдондо жэл тэрэ үнеэн бүриһөө 5.382 килограмм һү һааһаа һэн. Энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө сүүдхэдэ пүүд һү һаана.

Челябинска областиин Сосновско районой «Россия» совхозой мал адуулагша А. Герасимов, Магаданай областиин «Омолон» совхозой оро үсхэбэрилэгшэ Л. Ходьяло, Сырдарьинска областиин Гулистанска районой Фрунзиин нэрэмжэтэ колхозой хлопок ургуулдаг бригадые хүтэлбэрилэгшэ Д. Тажикулов болон бусад үндэр амжалта туйлаһан байна.

СССР-эй хүдөө ажахын министр В. К. Месяц хүдөө ажахын үйлэдбэриин түрүүшүүлые үнэн зүрхэнһөө халуунаар амаршалаад, онсо шалгарагшадые СССР-эй ВДНХ-гай Хүндэлэлэй дипломуудаар. Выставкомой шагнаһан «Москвич» түхэлэй автомобильнуудаар шагнаха ордернуудые тэдэнэртэ барюулба.

(ТАСС).

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

ЭД ХЭРЭГЛЭГШЭДЭЙ КООПЕРАЦИИН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДТЭ «РСФСР-эй ХУДАЛДАА НАЙМААНАЙ ГАБЬЯАТА ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭ» ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Совет худалдаа наймаанай хэрэгтэ габьяатай байһанайнь түлөө «РСФСР-эй худалдаа наймаанай габьяата хүдэлмэрилэгшэ» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо:

Буряадай АССР-һээ

Цыпгунов Мыжит-Доржи Гарбаевичта — Сэлэнгын райпотребсоюзай правлениин түрүүлэгшэ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. ЯСНОВ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Х. НЕШКОВ.

Москва, 1981 оной октябриин 9.

СОЦОРДОМО ДОХЁО

ҺҮН БАГААР ҺААГДАНА

Гүрэндэ һү худалдалгаар Прибайкалиин район республика доторо эгээн һүүл барижа ябана. Эндэхи ажахынууд һү худалдаха энэ жэлэй гурбан кварталай түсэб дүүргээгүй үлөө.

Ямар шалтагаанһаа иимэ ушар тохёолдобоб? Нэн түрүүн, һү һаалиин олонхи фермэнүүдтэ ажалай эмхидхэл һула байна. «Зыряновский» совхозой Нестеровскэ фермэдэ 470 үнеэд харууһалагдана. Теэд тэдэнь һайнаар эдеэлүүлэгдэнэгүй. Спиртзаводһоо асарһан бардаа хэжэ абаха амһартагүй дээрэһээ тэрэнышье хүсэд хэрэглэгдэнэгүй. Үнеэдтэ ногоон тэжээл үдэр бүри үгтэнэгүй. Һүрэгүүдээ үглөөнэй 10—11 час багаар бэлшээридэ гаргаад, үдэшын 5 часта гэдэргэнь асарна. Яахадаа үнеэд иимэ орой бэлшээридэ гаргагдаад, эртэ асарганаб гэхэдэ, тэдэниие һааха хүдэлмэри алар 4 часай туршада үнжагайрна. Һайнаар эдеэлүүлэгдээгүй үнеэдһээ һүн бага һаагдана. Фермын байра үбэлжэлгэдэ бэлдэгдэнэгүй, байрынь газаа, досоо шабар шабха болошонхой. Байрань сэбэрлэгдээгүй, дезинфекци хэгдээгүй байһаар.

Зүгөөр тус совхозой Ангырай фермэдэ тад ондоо байдал үзэгдэнэ. Энэ фермэдэ 170 үнеэн бии. Тиигэбэшье Нестеровскэ фермэтэй али хэмжээнэй һүн һаагдана. Мүнөө фермын газаа хүсэд хүрэхэ һолоомон татагданхай. Тэрэниие хэршэжэ, буйлуулжа, малда үгэхэ хүдэлмэри эхилэнхэй. Үнеэдтэ ногоон тэжээл, бардаа эдюулэгдэнэ. Эндэхи ахалагша һаалишан Л. В. Корнакова үнеэдые шэмэтэй һайн тэжээлээр таһалдуулхагүй гэжэ үдэр бүхэндэ оролдоно. Үнеэдэй, тугалай байранууд, һу тушаажа абаха ба тэрэниие хадагалха газар сэбэрлэгдэнхэй, үбэлжэлгэдөө бэлэн болонхой.

«Прибайкалец» колхозой Турунтаевай үүлтэртэ үнеэдэй фермэдэ бүришье бирагүй байдал үзэгдэнэ. Эндэхи үнеэдтэ нэмэлтэ тэжээл орой үгтэнэгүй, һүрэгынь хооһон бэлшээридэ туугдаад лэ үнгэрнэ. Фермые даагша А. Н. Дашинов малшадай ажал зохидоор эмхидхэнэгүй. Тэжээл буйлуулха тухеэрэлгэнүүд бэлэн бэшэ, уурал үгэхэ котелынь гарһаа гаргагдашанхай. Һаалишадаар хүсэд хангагдаһан нэрэтэйшье һаа, заримдаа үнеэдынь һаагдангүй үлэшэдэг байна. Жэшээнь, сентябриин 18-да үдэшэлэн хоёр һаалишаниинь ажалдаа гараагүй. Энэ ушарһаа һү һаалинь гэнтэ 100 килограммаар доошолһон байна. Тус фермын малшадта анхарал бага табигдана. Хүйтэржэ эхилтэр үнеэдынь газаа һаагдажа байгаа. Үнеэдэй хүхэ, дэлэн угааха бүлеэн уһан ходо байдаггүй, һаалишадта үмдэхэ халат, резинэ сабхи гэхэ мэтэ үгтэдэггүй юм. Зарим һаалишадые мүнөө хүрэтэр түлеэгээр хангаагүй байһаар. Үүлтэртэ малай энэ фермэ жэлэй эхинһээ хойшо гээгдэжэ ябана. Үнгэрһэн 8 һарын туршада эндэхи үнеэн бүриһөө оройдоол 926 килограмм һүн һаагданхай.

Энэ колхоздо жэлэй эхинһээ хойшо үнеэдынь 122 толгойгоор хороогдобошье, ороондонь миил 38 гунжад табигдаа. Түсэбэй ёһоор мүнөө 100 үнеэн дуталдана. Тиин Турунтаевай фермэдэ үнеэдые бариха газар миил һула байна. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд, зооветеринарна мэргэжэлтэд малай байра хүсэдөөр хэрэглэхэ, гүрэндэ һү худалдаха түсэбөө дүүргэхэ гэжэ балай оролдоногүй гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Районой «Сельхозтехника» нэгэдэлэй хүдэлмэрилэгшэд һү һаалиин фермэнүүдые техническэ талаар хангаха уялга бэедээ даажа абаашье һаа, үгэдөө хүрэнэгүй. Үнеэдые һаадаг тухеэрэлгэнүүдые саг соонь шалгажа, заһабарилха уялгаяа дүүргэнэгүй. Жэшээнь, эдэнэр Нестеровскэ фермэдэ гурбан һарын туршада орой үзэгдөөшьегүй.

А. ХАНГАЛОВА,
республикын хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэхэ ба шанарай талаар гүрэнэй инспектор.

...УЧНА КОНФЕРЕНЦИ ЭХИЛХЭНЬ

...С-эй XXVI съезд со-... хүгжэлтын гол шухала ...нууд тухай болон мү-... үедэхи үзэл сурталай ... гэһэн научна конфе-... КПСС-эй обкомой По-... гэгээрэлэй байшан ... хүнөөдэр хүдэлмэриеэ ...

...ференциин хүдэлмэридэ ...й ЦК-гай, партиин об-... комитедэй харюу-... хүдэлмэрилэгшэд, ...й Наукануудай академиин, мүн СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай эрдэмтэд, РСФСР-эй «Знание» бүлгэмэй түлөөлэгшэд хабаадалсаха.

КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь **А. А. Бадиевай** «Советскэ Союзай республикануудай социалис хүгжэлтын дүй дүршэлэй бүхэдэлхэйн түүхэтэ удха шанар» гэһэн элидхэлээр конференци нээгдэхэ байна.

СССР-эй ПРАВИТЕЛЬСТВЫН США-гай ПРАВИТЕЛЬСТВАДА ЭЛЬГЭЭҺЭН МЭДҮҮЛГЭ

Сүлөөтэ гүрэн — Египедэй Араб Республика тушаа бүдүүлиг хашалта һүүлэй үдэрнүүдтэ Холбоото Штадуудай зүгһөө хэгдэнэ. Египедэй эрьенүүд тээшэ США-гай сэрэгэй кораблинуудые эльгээлгэ, Дундада далайн районодохи тэрэнэй далайн ябаган сэрэгэй частьнуудые, США-гай газар дээрэ байдаг «түргэн добтолхо хүсэнүүд» гэдэгые дайшалхы бэлэн болголго тиигэжэл сэгнэгдэхэ болоно. Египедэйхид юу хэхэ зэргэтэйб гэхэ мэтээр заабаришалха һэдэлгэнүүдые, үнэндөө, гарһаһан американ тушаалта нюурнуудай мэдүүлгэнүүд баһал тон харша ябуулганууд болоно.

Али нэгэ гүрэндэ — мүнөө Египедтэ боложо байгаа дотоодын ямаршье үйлэ хэрэгүүд гадаадын гүрэнэй зүгһөө тиигэжэ хамааралгые зүбтүүлхэ шалтагаан боложо огто шадахагүй. Гүрэнүүдэй хоорондын харилсаанай бүгэдэндэ мэдэрэгдэһэн гурим муудта таарахагүй байһаниинь тон элитэ.

Египедтэхи ямар нэгэн үйлэ хэрэгэй Холбоото Штадуудта таарамжатай гү, али таарамжагүй байһанһаань дулдыдангүй, тус ороние, тэрэнэй арад зониие хашаха, тэндэ тохёолдоһон байдалда түрүүшын чаһаа хамаарха эрхэ тэрээндэ олгохогүй байна.

Эндэ хоёр ондоо һанал бодол байха ёһогүй: гадаадаһаа бүдүүлигээр зонхилхо, өөһэдынгөө хуби заяае өөһэдөө шиидхэхэ арадай эрхые хэрэгсээхэгүй һэдэлгын гаргагдажа байһаниинь элитэ. Холбоото Штадуудай зүгһөө мүнөө хэгдэжэ байһан ябуулгын ондоо гүрэнэй дотоодын хэрэгүүдтэ хамаарһан ябадал болохогүй һаань, юрэдөө, ямар юумэн тиимэ хамааралга болохо байнаб?

Египедтэ боложо байгаа ушаралтай холбоотой ябуулганууднай гурим ёһонуудта зүришэхэһөө гадна, мүн энэ районодохи аюултай шахардуу байдалые бүри ехээр һүжэрөөн дэбэргэнэ гэжэ США-гай правительство ойлгохо ёһотой.

Уласхоорондын харилсаанда бэеэ баринги байха, бусад оронуудай ба арадуудай дотоодын хэрэгүүдтэ хамаархагүй шухала гэдэг США-гай хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэнтэ бэшэ соносхоһон мэдүүлгэнүүдтэ эдэ бүгэдэнь таарагүй, бүхы гүрэнүүдэй урда табигдаһан, ООН-ой Генеральна Ассамблейн мүнөөнэй сессиин гол анхаралай хандуулагдажа байһан, шахардуу байдал һуларуулха ба уласхоорондын аюулгүй байдал бэхижүүлхэ зорилгодо эрид зүришэнэ.

Египедэй Араб Республикын дотоодын хэрэгүүдтэ ямараар шье хамаарха гэһэн США-гай һэдэлгэнүүдые Советскэ правительство эрид буруушаана. Египедтэхи үйлэ хэрэг Советскэ Союзай аюулгүй байдалай аша туһые дайрангүй үнгэрхэ аргагүй. Тиимэһээ Советскэ Союз эндэхи үйлэ хэрэгүүдэй хүгжэлтые анхаралтайгаар адаглан хараха байха.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

БАЛТА, ХАДУУРАЙ БАТА НЭГЭДЭЛ

Партиин XXVI съезд хүдөө ажахые улам саашадань хүгжөөхэ зорилго хараалаад, тэрэниие бэелүүлхэ арга нүхэсэлнүүдые, харгы замуудые тодорхойлһон гэшэ. Энэ асуудалые амжалтатай шиидхэхэ шухала арганууд нэгэн гэхэдэ, хото, хүдөөгэй ажалшадай хани барисаан, бата нэгэдэл болоно бшуу. Тодорхойлон хэлэхэ болоо һаа, хүдөө ажахын үйлэдбэриие промышленна үйлэдбэритэй дүтэрхы, адлирхуу болгохын тула ажалай эмхидхэл һайжаруулжа, колхоз болон совхозуудта автоматизаци, оньһожоруулга үргэнөөр нэбтэрүүлжэ, энээнэй үндэһөөр продукциин үнэ сэн хямдаруулга, шанарыень һайжаруулга түйлагдаха ёһотой.

Балта, хадуурай бата нэгэдэлые Захааминай районой ажахынуудай болон Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай хоорондохи хани барисаан эли тодоор гэршэлһээр үнинэй. Предприятиин байгуулагдажа эхилһэнһээ хойшо тэндэхи колхозууд техникэдээ хэрэглэхэ элдэб олон хэрэгсэлнүүдые бэлдэхэ захилынь дүүргэхэ, хирпиисэ, избёосхо гэхэ мэтэ барилгын материалнуудаар туһаламжа үзүүлхэ гүйлтатайгаар хангадаг һэн. Тиихэдэнь комбинадшье эдэ бүгэдыень бэелүүлхын түлөө али болохо аргаараа оролдодог байһан юм.

Он жэлнүүдэй ошохо тума хоёр талын харилсаан бүри бэхижэжэ, илангаяа юһэдэхи ба арбадахи табан жэлнүүдэй хугасаа дотор улам батажанхай. Нэн түрүүн цех бүхэндэ тусхай ажахы даалгагдажа, шефскэ туһаламжын жэлэй, мүн табан жэлэй тодорхой түсэб баталагдадаг болонхой. 1976 ондо арбадахи табан жэл соо бүтээгдэхэ хүдэлмэри 1750 мянган түхэригөөр хараалагдажа, холо үлүүлэн дүүргэгдээ гэхэ гү, али бүхыдөө 1830 мянган түхэригэй сэнтэй ажал ажахынуудта бэелүүлэгдэһэн байна.

Тэдэнэй гол шухалыень тоолобол, комбинадай хүдэлмэришэдэй хүсөөр 20 мянган центнер үбһэн бэлэдхэгдээ. Санагын совхоздо 400 һуурitай соёлой байшан баригдажа, ашаглалгада тушаагдаа, ногоонoй гурил бэлдэдэг АВМ-1,5 түхэлэй агрегат тодхогдоо, Дүтэлүүрэй совхоздо 500 тонно хартаабха хадагалха дулаалагдаһан байра баригдаа. Тэжээлэй цех түхеэрэгдээ, бусад совхозуудта 6000 тонноын багтаамжатай силосэй 6 траншейнүүд, 800 толгой хонидой 2 байра ашаглалгада үгтөө, 67 километр утатай посхоод баригдаа гэхэһээ эхилээд, барилга-хабсаралгын бусад хүдэлмэри бүтээгдэнхэй юм. Тэрэнэй хажуугаар ажахынуудта барилгын материал ехээр худалдагдаа. Мүн техническэ туһаламжа үзүүлэгдээ гэшэ. Комбинадай коллективэй шефскэ туһаламжа энэ тэдыгээр хизаарлашоо бэшэ, харин предприятиин профилакторидо 1976—1980 онуудай туршада совхозуудай 276 хүдэлмэришэд амараа, эмшэлүүлээ, ажахынуудта 190 механизатор бэлдэгдэн эльгээгдээ.

Мүнөө жэлэй байгаалиин эрхэ байдалые хараадаа абан, комбинадай коллектив ажахынуудта үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулан, бодото туһаламжа үзүүлжэ байна. Совхозуудай тэжээлэй балансда 3300 центнер үбһэн, 750 центнер набшаһата тэжээл нэмэри оруулагдаа. Тиихэдэ мүнөө үедэ комбинадай хүдэлмэришэд хартаабха малталгада, һолоомо хуряалгада эдэбхитэй хабаадалсана. Илангаяа Холтосон руднигай, продснабай, РМЗ-гэй, Юнхэрэй руднигай, энергоцехэй, СМУ-гай, барилгын материалнуудай цехэй коллективүүд шалгаран ажаллажа, хүдөөгэй хүдэлмэришэдэй магтаалда хүртэнэ. Жэшээнь, Холтосон руднигай горнягууд Дүтэлүүрэй совхоздо 750 центнер үбһэ, 50 центнер набшаһата тэжээл бэлэдхэжэ, түсэбөө үлүүлэн дүүргэжэ шадаа. Тэдэнэр эдэ үдэрнүүдтэ таряа хуряалгада эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тэрэшэлэн транспортна цехэй 3-дахи автобазынхид «50 лет СССР» совхоздо 550 центнер үбһэ, 100 центнер набшаһата тэжээл тушаагаа.

Районой ажахынуудта тэжээл бэлэдхэлгын, таряа хуряалгын кампанинуудай дүүргэлгэдэ арга шадалаараа хубитаяа оруулалсаһаа гадна комбинадай хүдэлмэришэд ниитын малай үбэлжэлгэдэ бэлдэлгэдэ туһаламжа үзүүлнэ. Малай байрануудые барилгада, заһабарилгада олоороо хабаадана, мүн фермэнүүдтэ уһанай амһарта тодхохо хүдэлмэри эршэмтэй ябуулагдана. Холтосон руднигай коллектив Дүтэлүүрэй совхозой малай фермэнүүдые шефтэ абажа, үбэлжэлгэ амжалтатай үнгэргэхэ, хэрэгтэнь бодото туһаламжа үзүүлхэ гэһэн үүсхэл гаргаад, малай байрануудые барихада, заһабарилхада хэрэгтэй болохо хирпиисэ болон материалаар хангахаар шиидээ. Энээниинь олон цехүүд дэмжээ юм.

Комбинадай коллективэй шефскэ туһаламжа эдеэ хоолой асуудал шиидхэхэ хэрэгтэ горитойгоор нүлөөлнэ. Районой ажахынууд хартаабха, һүн, мяхан гэхэ мэтые хүдэлмэришэдтэ худалдажа, эрилтэнүүдыень хангахын хойноһоо оролдодог байна. Нигэжэ хэн нэгэндээ али болохо аргаар туһалалсажа байдаг ушар хүдэлмэришэн, таряашан ангинуудай хани халуун холбоо барисаае улам батадхана гэхэдэ алдуу болохогүй.

Предприятиин цех бүхэн срэхэ жэлэйнгээ ажал хүдэлмэриие уридшалан түсэблэжэ, тэрээндэ эртээнһээ һайн бэлэдхэл хэдэг заншалтай. Хүдөө ажахын ямаршье кампанида хэрэглэгдэхэ зэр зэмсэгүүд түхеэрэгдэдэг, хүдэлхэ объектнүүд тодорхойлогдодог юм. Тиимэ болохолоорнь ажал бүтээсэтэй ябуулагдажа, совхозой хүдэлмэришэд шефүүдэй туһаламжаар хододоо сэдьхэлээ ханаһги үлэдэг гэшэ.

Шефскэ туһаламжада комбинадай хүтэлбэри, партийна, профсоюзай болон комсомолой организацинууд халуун анхаралаа табидаг. Мүн цех бүхэнэй хүдэлмэришэд энээндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг заншалтай. Юуб гэхэдэ, социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолходо, шефскэ туһаламжын хэмжээн заатагүй хараада абтадаг юм.

Балта, хадуурай бата нэгэдэл комбинадай болон районой ажахынуудай ажалай амжалтада һайн нүлөө үзүүлһэниинь элитэ, үзүүлхэшье байха.

С. ПОПОВ,
Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай кадрнуудай талаар директорэй туһалагша.

СОЮЗНА РЕСПУБЛИКАНУУД

РСФСР:

НАМАРАЙ ПОЛИ ДЭЭРЭҺЭЭ

Ставрополиин ажахынуудта оройн ургамалнуудай поли дээрэһээ элдэб үлөөдэһэ суглуулжа, холимог тэжээл бэлэдхэнэ.

Хизаарта 200 мянган гектарта гансал наран сэсэг таригдадаг. Ургаса хуряалгын түлэг ябажа байһан мүнөө үедэ колхоз, совхозууд наран сэсэгэй үрэһэ хуряахынгаа хажуугаар эдэ плантацинуудай гектар бүриһөө хахад тонно дэльбэ суглуулна.

Хизаарай тарялашад та ряалангай 44 мянга гаран гектартань саахарай свекло ургуулдаг юм. Труновско райондо свеклын баян ургаса хуряахын хажуугаар, гектар бүриһөө 50—60 центнер шэмэтэй ногоон набша намаа суглуулна. Орооһон болгогдохо кукурузые хуряалга гээлтэ хоролтогүйгөөр эмхидхэгдэнэ. Кукурузын буурсагтай хамта набша намаа, эшэнь поли дээрэһээ зөөгдэнэ.

Олохон колхоз, совхозууд наран сэсэгэй дэльбэ, свеклын эшэ, кукурузын орооһоной үлөөдэһөөр холимог силос ба гранул тэжээл бэлэдхэнэ. Ставрополинхид оройн ургамалнуудай үлөөдэһэ суглуулжа, гүүртэнүүдтэ һара соо хүрэхэ тэжээл бэлэдхэхые хараална.

УКРАИНА:

ЭКРАН ДЭЭРЭ — ТҮҮХЫН ХЭШЭЭЛ

Карпадай саанахи Пилипец тосхонһоо сэмбэ дарадаг урданай түхеэрэлгэ Львов хотын арадай архитектурын музейдэ асаргадаа юм. Энэ удаа кинокамерын урда тус түхеэрэлгэ х ү д э л гэгдэнэ. Ураалай кинематографистнууд «Тайны святого Юра» гэжэ фильмын хэһэгүүдые эндэ буулгажа байгаа юм.

1914—1918 онуудта Галицида болоһон үйлэ хэрэгүүд фильмдэ харуулагдана. Баруун Украинын ажалшадай социальна ба национальна сүлөөрэлгын түлөө хэһэн тэмсэлдэ тус фильм зорюулагдана. Клерикализмын хархис үг'үдха, тобшолон хэлэбэл, Львовтохи нангин Юрын сүмын ээдэй таагүй ябуулга фильмдэ элиншэлэн харуулагдана. Сэмбэ дарадаг хуушан түхеэрэлгэ дотор нюуса документнүүдые фильмын герой тушаан боложо оложорхино. Арад зоной аша туһада эсэргүүгээр тэдэнэй эрхилдэг нюуса хорото ябуулганууд тухай тэндэһээ мэдэжэ абана. «Искупление чужих грехов» гэжэ фильмээр харагшадта мэдээжэ болоһон режиссёр шэнэ фильм дотороо хархис клерикальна ба буржуазно - националистическэ үзэл сурталтай тэмсэлэй темые үргэлжэлүүлнэ.

КАЗАХСТАН:

АХА ДҮҮГЭЙ АЯЛГАНУУД

Россида Казахстанай һайн дураараа нэгэдэһээр 250 жэлэй ойдо Каратобинска районой соёлой байшангай арадай инструментнүүдэй оркестр түрүүшынгээ программые зорюулба. Уураал шадарай холын ажахынуудай малшад тэрээнтэйнь танилсаа. Казах дуушадай мэдээжэ зохёолнууд,ородой классикын ба совет композиторнуудай Казахстанда зорюулһэн аялганууд гүйсэдхэгдэһэн байна.

Хүгжэмшэн ба казах арадай хүгжэмэй искусствын теоретик, консерватори дүүргэһэн Мухит Айткалиев оркестрые эмхидхэ[…] Казахстанда һайн[…] 150-яад оркестр б[…] гэжэлтэ хүгжэмш[…] дирижернуудай […] доро хүдэлмэришэд[…] нигууд, алба хааг[…] дентнүүд шэнэ […] бэлдэдэг.

МОЛДАВИ:

СТАНОГУУД[…] ХҮДЭЛГЭХЭ ОН[…] ТҮХЕЭРЭЛ[…]

Кишиневой СССР[…] жэлэй нэрэмжэтэ […] дорхойлолгын […] дай заводто үрэмда[…] ногуудые залан […] оньһон түхеэрэлг[…] гуулагдаа. Эндэ то[…] граммна хүтэлбэр[…] 22» гэжэ түхеэрэ[…] бүтээжэ эхилэнхэй. […] борнуудаар хангаг[…] ногууд автомат […] хүдэлдэг юм. Эл[…] дохёо үгэдэг, даабар[…] зүбөөр дүүргэгдэжэ[…] шалгадаг.

Хэблэдэг зүйлнүү[…] тээдэг станогуудта […] тодорхойлолгын шэ[…] на хэрэглэгдэхэ юм. […] туһаламжаар оройдо[…] хад час соо багаха[…] түмэртэ мянга шаху[…] һүбэ нүхэн үрэ[…] Дүй дүршэлтэй хү[…] шэнэй энэ ажал хэ[…] бүхэли үдэр хэрэгт[…] дог байгаа.

ТУРКМЕНИ:

КАНАЛЫЕ ХАМГ[…]

Уһанай һабые […] гүй болгохо шэнэ а[…] дэн зуугаад мянган […] шэнэ газар нэмэжэ […] арга олгохо байна. […] авторнууд — «Кара[…] техстрой» трестын […] жэлтэд Каракумай […] һабада туршалгануу[…] жэ дүүргээ. Тогто[…] мүрэнэй хананууды[…] оёорые уһан доро «[…] турдаха» түхеэрэлгы[…] нэр ашаглагшадта […] лаа.

Каракумэй канала[…] жэглэн бүхэлөөгүй һа[…] ниинь газартаа шэнгэш[…] Мүнөө болотор нимэ […] гуудта ехэ уһан […] байгаа юм. Харин ш[…] га уһанай һабые […] арга олгоно.

200 гаран нарин[…] ды сорго каналай […] хахад метр гүнзэгыд[…] доно. Ехэ дараса[…] пластмасса холиһон […] тэрээгүүр дамжуулан[…] та оруулагдана. Тэрэ[…] сахадаа, уһанай һаб[…] хэлдэг байна.

РСФСР:

МУЗЕЙДЭ ХЭШ[…] ҮНГЭРГЭНЭ

ШЭТЭ. Эндэхи […] ороноо шэнжэлгын […] залнууд һуралсалай […] сууд болонхой. Об[…] ведени ба географи, […] ги болон литература […] предмедүүдээр һура[…] эрдэм мэдэсые үр[…] тематическа экспози[…] дэлгэгдэнхэй.

Забайкалиин соц[…] экономическа болон […] тическэ ажабайдал, […] ционно хүдэлөөн ба […] засагай жэлнүүдтэ х[…] болоһон хубилалтану[…] хай хөөрэһэн стенд[…] хын хэшээлнүүдые […] хэдэ эрхим туһалбар[…] ложо үгэдэг. Хизаар[…] шэнжэлгын экспедици[…] темэ һургуулида […] географиин курсда […] болгогдонхой. Тэдэ […] цинүүдтэ һурагшад […] тэдтэй хамта хабаада[…] байна.

(ТА[…])

ГУРБАН МЯНГАН ДАБАГДАА

Кабанскын һаалиин фермын коллектив һү һаажа гүрэндэ тушааха жэлэйнгээ түсэбые фабрика дотороо түрүүлэн дүүргэжэ шадаба. Тиин мүнөө Кабанскын шубуунай фабрикын бүхы һаалишад һү үйлэдбэрилхэ байгша онойнгоо даабарииe сүм бэелүүлбэ. Һаядаа эдэнэр продукци гүрэндэ тушааха түсэбөө дүүргэхэ дүтэлэнхэй.

Тус предприятида түрүү һаалишад нилээд олошоронхой. Жэшээлбэл, Е. Перевозникова, Т. Перевозникова, А. Имеева, Е. Задубина, В. Ипатьева, У. Шигаева гэгшэд эрхим амжалта туйлана. Эндэ үнеэн бүриһөө гурба мянган килограмм һү һаагшад олон юм. Суута һаалишан Евгения Петровна Перевозникова жэлэй эхинһээ хойшо үнеэн бүхэнһөө 4 мянган килограмм һү һаанхай. Жэлэй дүүрэтэр фабрикын һаалишад тоһоной заводто 7 мянга гаран центнер һү тушаахаар социалис уялга абаа.

П. ГРИГОРЬЕВ.

АЖАЛША БОЛОХО—ҺУРГААЛАЙ

Малшадай үхибүүдэй тухандаа хүрэхэдөө, эхэ, эсэгынгээ бүхы наһаараа хэжэ ябаһан һайн һайхан ажал хэрэгые хүндэлжэ, тэрэнииень үргэлжэлүүлдэг ушар үсөөн бэшэ ааб даа. Энэшье гайхалгүй. Тэдэ мэдээ орохоһоо хойшо эхэ, эсэгэеэ дахан, ажалай охин соогуур ябажа, тугал, хурьгадаар носолдоһоор өөдөө болоно, малда дуратайгаар хүмүүжэнэ бшуу.

Тиигэбэшье малшан айлай хүбүүд, басагад заатагүй малшан болодог, эрхэ бэшэ болохо ёһотой гэхын аргагүй. Манай совет орондо хото, хүдөө нютагуудта залуушуулай дураараа шэлэхэ мэргэжэл, һанаандань таараха ажал олон ха юм. Тэдэнэй урда үргэн харгы нээгдэнхэй бшуу.

Үнэндөө, эндэ гол түлэб эхэ, эсэгынь үдэр бүриин ажалай, ажабайдалай үльгэр жэшээһээ, һургаал заабариһаань, гэр бүлын анханай ёһо заншалһаа залуу хүнэй болбосорол сүм дулдыдадаг байна.

Гурбан жэлэй саана Сергей хүбүүн арбан класс дүүргэжэ, болбосоролой аттестат абаад байхадаа, хаана ошожо һурахаб гэжэ гү, али хаана, ямар ажалда хүдэлхэб гэжэ оройдоошье бодолгото боложо байгаагүй. Өөрынгөө һайн дураар, классайнгаа хэдэн хүбүүд, басагадтай хамта Оронгын түбэй фермэдэ мал адуулагшаар хүдэлжэ эхилһэн юм. Удаань Совет Армиин уялгата алба дүүргэжэ ерээдшье, баһал эсэгынгээ хүдэлдэг Культура гэжэ газартахи һаалиин фермэдэ мал адуулжа захалаа бэлэй.

Бадма-Ханда Гомбоевна ехэ хүбүүнэйнгээ нигэжэ малшан болоходо, саашаа институт, техникумдэ заатагүй һураха байгааш, миниитнай бүхы наһаараа малай хойноһоо һалирхам хүрөө гэхэ мэтэшэлэн юумэ оройдоошье хэлээгүй.

—Сережа, хамаагүй энэ ажалдаа хүдэлэ. Мал хараһан—амэ тоһодохо гэгшэ гүбэ. Хаанашье хүдэлжэ ябаһан хүн хохидохогүй. Мүнөө сагта ямаршье ажал адли. Харин саашаа хайшаа һурахала өөрөө мэдэнэ бэзэш, — гэжэ эхэнь хүбүүндээ хэлээ һэн.

Жэл үлүүтэй саг соо яһала магтаалтай, һайн хүдэлөөд байхадань, совхозой дирекци, партком Сергейе республикын дунда шатын хүтэлбэрилхы кадрнуудые бэлдэхэ техникумдэ эльгээхэ гэжэ шиидэбэ. Энээн тухай ажахын парткомой секретарь Ч. Л. Ринчиновэй ерэжэ дуулгахадань, Сергей Цанкиров түрүүшээр маргангяар нигэжэ хэлэбэ:

— Эдэ адуулжа байһан үнеэдээ хэндэ тушааха гээшэбиб?

— Ахай, һанаагаа бү зобо. Һурахаяа ошо, орондошни би үнеэдые адуулхаб,— гэжэ энэ жэлдэ найман класс дүүргэһэн дүү хүбүүн Сашань тодожо абаад, хэлэбэ.

— Ши юу хэлэнэ гээшэбши? Дунда һургуули дүүргэнгүй һурахаяа болихом гэжэ гү? Тиигэжэ болохогүйл,—гээд, ахань буруушааба.

— Үгы ааб даа, би фермэдээ мал адуулагшаар хүдэлжэ байгаад, Оронго ошожо, үдэшын һургуулида һурахаб,—гэнэ дүү хүбүүниинь.

—Александр зүбшье юумэ хэлэнэ хаш даа. Мүнөө энэ халуун хүдэлмэриин үедэ мал адуулха хүниие олохонь тиимэ бэлэн байхагүй. Дуратай хадаа адуулгашан болог лэ, яаха һэм. Мининигээ хажууда хүдэлжэ, туһа нэмэри байха ха юм,—гэжэ Бадма-Ханда Гомбоевна баһал бага хүбүүгээ дэмжээ һэн.

— Энэ айлайхи ехэ, багагүй булта ажалша, хамтын хэрэгэй түлөө ходол хаба шадалаараа оролдожо ябадаг зон юм, — гэжэ тэдээн тухай фермын тоо бүридхэгшэ Бутыдсу Доржиева тобшохоноор хэлээ бэлэй.

Дээрэ нэрлэгдэгшэ эдэ хоёр хүбүүдэй эхэ Бадма-Ханда Гомбоевна Цанкирова тэбхэр 28 жэлдэ Оронгынгоо совхоздо һаалишанаар таһалгаряагүй хүдэлжэ байна. Эгээл эдэ жэлнүүдтэ тэрэ бултанһаа онсо шалгаржа, алдар суудa ехэ гараагүйшье һаа, юрэдөө һү һааха түсэб, даабаря ходол жэншэдгүй дүүргэжэ ябаа. Жэшээнь, байгша оной үнгэрһэн юһэн һарын дүн абажа харахада, тэрэ үнеэн бүриһөө 1400 шахуу килограмм һү һаажа, ажахынгаа һаалишадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ шалгаржа ябаа, түрүүшын арбанай тоодо оронхой.

— Наһан ошоо, мүнөө залуушуултай ана-мана мүрысэжэ хүдэлхэнь гайтай болоо даа. Абаһаар лэ ахижа гараха байна. Манай фермын залуу һаалишан Валентина Лыгденова жэлэй эхинһээ хойшо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1600 гаран килограмм һү һаагаа. Залуушуулай нигэжэ шамайе хойноо холо орхёод байхадань, гомдохогүй, харин баярлахаар лэ, — гэжэ Бадма-Ханда хөөрэнэ.

Тиигэбэшье үнгэрэгшэ һүүлэй хоёр һара—август, сентябрьда нүхэр Цанкирова үнеэн бүриһөө 500 килограмм һү һаагаа гэхэ гү, али фермын һаалишад соо эгээл ехэ һү абаа. Хэрбээ үнгэрһэн һарада фермэдэ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 140 шахуу килограмм һүнэй һаагдаа һаань, энэ һаалишан үнеэн бүриһөө 227 килограмм һү абаһан байна. Юуб гэхэдэ, олохон үнеэдынь зундаа, намартаа тугаллаа бшуу. Үшөө хоёр үнеэнииинь тугаллахаар хүлеэгдэнэ.

— Һү абаха түсэбтэ даабаряа дүүргэхэ аабзаб гэжэ һанагдана. Һаянай үнеэдээ үдэрынь сабшалангай газарта, тарянай һуурида һайнаар адуулхынгаа хажуугаар, тэдэндээ үдэрэй 20 килограмм куузику, баһал тэды шэнээн бурдууг эдюулнэбди. Энээнэй ашаар үнеэд яһала һүтэй боложо байна. Минии даажа байдаг 20 үнеэдэй 16-ниинь һаалгана. Тэдэнһээ үдэрэй хамта 120—130 килограмм һүн абтана, — гэжэ Бадма-Ханда Гомбоевна хэлэнэ.

Саашань өөрынгөө үхибүүд тухай дурдахадаа, тэрэ хөөрөө һэн:

— Ажал гээшэ хүниие бодотоор хүмүүжүүлдэг гүб даа. Багаханһаа хойшо элдэб хүдэлмэри хэжэ һураһан хүн саашадаа юунһээшье зүрхэсэхэ, түнхарихагүй. «Эрхээр һуранхаар, бэрхээр һура» гэжэ зон хэлсэдэг. Би зургаа-долоо наһатайһаа хойшо Пурбэ-Ханда эжыгээ дахажа, мал ажал дээрэ ябаа хүм. Һаалишанаар хүдэлхэдэнь тугал, үнеэдыень туужа үгэдэг байгааб. Һүүлдэнь үнеэдые һаажа һурааб. Намайе багахандам үргэжэ абаһан эжыгээ нигэжэ ажал хүүлэжэ һургаһандань мүнөө үнэн зүрхэнһөө һанаандаа баясхалан хүргэжэ ябадагби. Би өөрөө табан үхибүүдтэй хүм. Тэдэнэйм гурбаниинь һургуули һудар дүүргэжэ, туд тудтаа өөһэдөө ажалтай болонхой. Мүнөө Александр хүбүүмни үхэршэн болобо. Эгээл одхон Бимба хүбүүн 4-дэхи класста һурана. Эдэ үхибүүдэйнгээ нарайда нэгэшье дахин декретнэ амаралтада гараагүйб. Бүри багадань эжыдээ орхёод лэ үнеэдээ һаажал ябагша һэм, — гэнэ Бадма-Ханда Гомбоевна.

Анханһаа минии һуужа шадаагүй, амарха гээшые мэдэдэггүй, үдэрһөө үдэртэ хамтын хэрэгэй түлөө оролдожол ябадаг хадань, үхибүүдыньшье эхынгээ һайн һайхан жэшээгээр урагшаа һанаатай, ажалша бэрхэ хүнүүд боложо ябана ха юм.

М. НАМЖИЛОВ.
Улаан-Үдын район.

Зураглал

ОЛОНДО ТУҺАЛХЫЕ ОРОЛДОН...

Түнхэнэй районой «Восточные Саяны» колхозой гэшүүдһээ ажалай ветерануудаар һонирхоболтнай, Е. Д. Осокинае бусадай дунда заабол дурдаха.

Үнэхөөрөөшье, бүхы наһанайнтаа гушаад жэлыень түрэл ажахыдаа зорюулһан хүниие хэн мэдэхэ, танихагүйб даа. Екатерина Дмитриевна гушаад жэлдэ гансал һаалишанаар хүдэлһэн юм. Үнэн сэхэ, ашаг үрэ ехэтэй ажалаараа нютагайнгаа хүн зондо яһала хүндэтэй, мэдээжэ ябаа, һаалишанай хүнгэн бэшэ зам шэлэһэн олон залуушуулые һурган хүмүүжүүлээ, дүй дүршэлөө оролдон дамжуулаа.

Е. Д. Осокина мүнөө наһанайнгаа амаралтада гаранхайшье һаа, ябахыса ябааб, хүдэлхысэ хүдэлөөб гээд минии һуужа шададаггүй, харин шадалайнгаа зэргээр ниитын ажалда хабаададаг, туһа нэмэриеэ оруулалсажал байдаг заншалтай. Жэшээлхэдэ, хамтын ажалай халуун хаһын үедэ хүн зониие эдеэ хоолоор хангаха хүнэй дутажа байхада, Екатерина Дмитриевна тогоошоноор хүдэлөө. Тэрэ таряашадта эдеэ шанаад, мори тэргэдээ һуужа, хүдэлжэ байһан газартань абаашажа, хооллуулдаг байна. Хүдэлжэ байһан газартаа амтатай халуун хоол барһан хүдэлмэришэд хэды ехээр баярладаг, урматай хүдэлдэг гээшэб! Сагаан-Нуурай тарялан дээрэ хүдэлһэн механизаторнууд нүхэр Осокинагай аша оролдолгые үндэрөөр сэгнэн хөөрэлдэдэг.

Байгша оной таряа хуряалга байгаалиин хүшэр хүндэ эрхэ байдалда үнгэрнэ. Иимэ оршон байдалые һайн ойлгожо байһан ветеран Е. Д. Осокина олоной түлөө оролдоно, хилээмэнэй түлөө тэмсэжэ ябагшадые али болохоор дэмжэхые хүсэнэ.

Б. БИРБАЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Е. Д. Осокина.

Авторай фото.

ЖЭЛЭЙНГЭЭ ТҮСЭБ ҮЛҮҮЛЭЭБДИ

Эдэ үдэрнүүдтэ манай совхозой Цайдамай һү һаалиин фермын коллектив гүрэндэ һү худалдаха жэлэйнгээ түсэб дүүргэһэнээ элидхээ һэн. Юһэн һарын туршада фермын һаалишад, үхэршэд 2730 центнер һү тушааха даабаряа бэелүүлжэ шадаа. Нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, энэ жэлдэ һү үйлэдбэрилгэ ба тэрэниие гүрэндэ худалдалга нилээд дээшэлээ. Тоһоной заводто тушаагдаһан һүнэймнай шанар һайн.

Һаамхай үнеэдые харууһалха, эдеэлүүлхэ хүдэлмэрее һайжаруулһанай, үдэрэй турим баримталһанай, зоотехническэ заабариин ёһоор ажаллаһанай ашаар иимэ үрэ дүн туйлагдаа гээшэ.

Түрүү һаалишад Аграфена Жалсанова, Екатерина Данзанова, Юмжи Лубсанова болон бусад һайнаар хүдэлжэ, түсэбэй дүүргэлтэдэ ехэхэн хубитаяа оруулалсаһан байна.

Манай коллективэйхид туйлаһан амжалтаяа улам батадхан, жэлэй дүүрэтэр 800 центнер һү гүрэндэ тушааха гэжэ шиидэбэ.

Нигэжэ фермымнай һаалишад, үхэршэд энэ амжалтаяа Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна үдэртэ ажалай бэлэг болгон зорюулаа.

Д. ЛУНДУКОВА,
Сэлэнгын районой «Бестужевский» совхозой Цайдамай һү һаалиин фермые даагша.

ШЭНЭ ГУРИМААР АЖАЛЛАҺАНАЙ АША

Түрүү онол арга хэрэглэжэ, ажалай ашаг үрэ дээшэлүүлхэ хэрэг бэлэхэнээр туйлагдадаггүй юм байна. Бидэнэр, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Шанаагай отделениин тракторно-тарян ажалай бригадын механизаторнууд, Түнхэнэй район дотороо анха түрүүн тарян ажал дээрэ нарядгүйгөөр хүдэлхэ звено байгуулжа, тэрэнэй хэр туһатай байһыень туршажа байнхайбди. Нёдондо иимэ звено эмхидхээд, хэдэн алдуу хэжэ, мүртэй юумэ олоогүй һэмди. Ямар алдуу гаргаһанаа элирүүлхын тула колхозой ахамад агроном А. М. Хрлбоевой хүтэлбэри доро механизаторнууд Д. Г. Балбуреев, Д-Н. М. Саргаев бидэ гурбан Новосибирскэ область ошожо, иимэ звенонуудай ажалтай танилсажа ерэһэн байнабди.

Мүнөө манай колхоздо нарядгүйгөөр хүдэлхэ гурбан звено байгуулагдаал, хүдэлжэ байнхай. Тэдэнэй нэгыень би толгойлноб. Колхозой правлени звено хоёроймнай хоорондо тусгаар хэлсээн баталагдажа, манда тарялангай газар, минеральна үтэг-жүүлгэ, һайн шанартай үрэһэ, түлишэ-тоһодолгын материал болон бусад хэрэгтэй юумэн хуу үгтөө һэн. Ажаллахада зохид эрхэ байдалшье байгуулагдаа юм. Мүн газар тарялангай хүдэлмэриие эрхилхэ технологическа карта зохёогдоһон байна.

Харюудань бидэ 933 гектар газарта орооһото ургамалнуудые тарижа, 12744 центнер орооһо суглуулха, 68 гектар дээрэ хартаабха һуулгажа, 2380 центнер ургаса суглуулха уялга абаа һэмди. Бүхы ажалаа дүүргэһэнэйнгээ һүүлдэ, эсэсэй дүнгүүдээр салин хүлһэеэ абаха гэжэ хэлсээн дотороо бэшээ һэмди. Гадна звеногойхидтамнай үгтэхэ шан болон нэмэлтэ түлөөһэншье хэлсээн доторнай хараалагдаа юм.

Мүнөө бидэ эдэ үдэрнүүдтэ бүхы ургасала хуряажа дүүргэбэ гээшэбди. Уридшалан тооложо гаргаһанай ёһоор, уялгамнай нилээд үлүүлэгдээ. Бүхыдөө 14.000 гаран центнер орооһо таряа, 4000 гаран центнер хартаабха суглуулбабди. Энэ жэлдэ ургаса хуряалгын үеэр хура борсон, һүүлэй үдэрнүүдтэ саһан орожо, ажалдамнай ехэ һаад ушаруулаа. Тиигэбэшье ургуулһанаа гээлтэ хоролтодо оруулангүй хуряажа абаба гээшэбди.

Манай звенодо барандаа 8 хүн хүдэлнэ. Нёдондо дан олон хүнһөө бүридэһэн звено байгуулжа, алдуу хэһэн байгаабди. Звеногой гэшүүд олон байхадаа, харюусалгань һуладана, ажалай бүтээсэ бага болоно. Мүнөө үсөөн хүнһөө бүридэһэн сомор звено байхадаа, ажалнай бүтээсэтэй һайн ябана. Хүн бүхэндэмнай техникэ даалгагданхай.

Хабарай тарилгын хүдэлмэриие агротехническэ зохид болзорто, һайн шанартайгаар үнгэргөө һэмди. Удаань тарилгаяа оролдосотойгоор харууһалаабди, шэнээр ашаглагдаһан газар дээрэхи обоохойнуудые, түгсүүлнүүдые сэбэрлээбди. Паараа ходо сэбэрээр байлгаабди.

Ургаса хуряалгын үедэ хэхэ ажалаа хубаажа абаа һэмди. Жэшээлхэдэ, өөрэһоомни гадна звеногой гэшүүд А. Б. Мархуев, С-Д. Д. Молокшонов, С-Д. Б. Кулсыгеров болон Э. С. Илтаков (минии дүү хүбүүн) гэгшэд комбайнаар таряагаа хадаа, баалаа суглуулан сохёо. Харин трактористнууд К. Г. Мантуров харгуулаа хуряаха комбайн шэрэһэн В. Г. Моглоев болон Р. К. Биктагиров гэгшэд намарай паар хахалһан байна. Булта ажалша бэрхэ хүбүүд юм. Эдэнэй эсэшэ сусашагүй ажалай ашаар колхоз дотороо хуряалгын-транспортна звенонуудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ бүхы ургаса хуряалгаар нэгэдэхи һуури эзэлжэ гарабабди.

Таряа хуряалгын үеэр манда комбайнернууд Аюша Сондонов, Андрей Мантуров гэгшэд ерэжэ туһалалсаа. Тэдэнэртэ звеногойнгоо фондһоо салингыень түлэхэбди. Мастер-заһабарилагша Р. С. Илтаков (минии аха) комбайнуудаймнай эбдэрхэдэ заһабарилжа, ехэхэн туһа хүргөө. Мүн комбайнуудһаа орооһо зөөһэн автомашинын жолоошод Александр Халудоров, Леонид Ябжанов (хоюулаа манай колхозой), мүн Заболоцкий болон Андриевский (республикын «Сельхозтехника» нэгэдэлэй) гэгшэдтэ баяртайбди. Халуун хүдэлмэриин үедэ ингэжэ туһалха хүнүүдые эрижэ абадагбди.

Нарядгүйгөөр хүдэл[…] ногой аша үрэнь үшөө […] гэбэл, гэшүүн бүхэн[…] тэрэ һайнаар хүмүү[…] Манда ажалдаа гара[…] хожомдохо, журам […] хүн байхагүй. «Булта н[…] түлөө, нэгэн бултана[…] лөө» гэһэн гуримаар […] нэбди. Гадна мүнөө ко[…] нуудаа заһабарилжа, […] лангаа хорёолжо дүү[…] нэйнгээ һүүлдэ, ноябри[…] да эсэсэй дүн гарга[…] Баян ургаса хуряаһан […] даа яһала ехэ салин, […] абаха байһамнай эли. […] хадаа звеногоймнай […] дые улам урмашуулжа, […] жомоо үшөө ехэ амж[…] нуудые туйлаха байһа[…] дамжагүй.

Энэл даа, түрүү онол […] хэрэглэһэнэймнай аша […]

Манай Ленинэй нэрэ[…] колхоз мүнөө жэл бү[…] 46500 центнер гэхэ гү, […] гектар бүриһөө 15 це[…] таряа суглуулжа абаба[…] жээл бэлэдхэхэ түсэб […] һөө бэшээрээ дүүргэһэн[…] Сагай уларилай хүшэр[…] гаашье һаа, эдэ шэнээн[…] һо таряа, үбһэ тэжээ[…] оролдосын ашаар а[…] гээшэ. Колхозниигуудна[…] публикынгаа олониитын[…] да абаһан уялгаа нэр[…] түрэтэйгөөр дүүргэжэ, Х[…] ажахын хүдэлмэрилэгш[…] бүхэсоюзна үдэрые найр[…]

М. ИЛТАКОВ
Түнхэнэй районой Ленин[…] нэрэмжэтэ колхоз[…] Шанаагай отделени[…] звеное даагш[…]

ТҮРҮҮШҮҮЛ ОЛОШОРНО

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй заншалта һайндэрые эрхим амжалтаар угтахаар эрмэлзэһэн Анаагай совхозой һаалишад социалис мүрысөөндэ хамороо һэн. Тиин һүүлэй мэдээгээр юһэн һарын туршада бүхыдөө 6600 центнер һү бэлэдхэлэй пунктда тушаажа, жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэв. Нигэжэ Хориин районой Анаагай совхозой һаалишад хэлэһэндээ лаб хүрэбэ.

Түсэбэй дүүргэлтэдэ хубитаяа ехээр оруулһан түрүү һаалишад И. Билалова, О-Х. Жигжитова, Л. Дондокова, В. Подобашина гэгшэд һү ехээр һаажа, мүрысөөнэй манлайда дабшана.

Эдэ үдэрнүүдтэ совхозой һаалишад арга боломжоёо хаража үзөөд, жэлэй дүүрэтэр 1100 центнер һү гүрэндэ худалдахаар шиидхэй.

Ю. БАЗАРЖАПОВ.

...АГАЙ ДЭЭДЫН ЗУРГААНУУДТА

...АГ ҮРГЭЛЖЫН КОМИССИНУУДТА

...адай АССР-эй Вер- ...Соведэй саг үргэлжын ... ээлжээтэ заседа- ... Сэлэнгын райондо ...үүд ба үхибүүдые ...нскэ талаар хангал- ... зэргэ эмхидхэгдэн- ...лэн асуудал зүбшэн ...бэ. Арадай депута- ... Сэлэнгын районно ... гүйсэдкомой түрүү- ... И. А. Ербанов энэ ...аар элидхэбэ.

...дотор эмнэлгын эм- ...гаануудай материаль- ...за һүүлэй жэлнүүдтэ ... врачнуудай кадр- ...олошороо, үбшэнине ...лгэдэ ба эмнэлгэдэ шэ- ...түү онол арганууд ...лдэг болоо гэжэ элид- ...мүн үгэ хэлэгшэд тэмдэглэбэ. Нютагай Соведүүд медицинскэ хангалга тухай асуудалые сессинүүд дээрээ, гүйсэдкомуудай заседанинууд дээрэ зүбшэн хэлсэнэ.

Гэхэтэй хамта эхэнэрнүүд болон хүүгэдые медицинскэ талаар хангалга тус райондо үшөөл һайжаруулагдаха ёһотой гэжэ саг үргэлжын комисси тэмдэглэбэ. Хүдөө ажахыда ажалладаг эхэнэрнүүдые үбшэнһөө һэргылхэ талаар мүртэй хэмжээнүүд абтанагүй. Промышленна предприятинуудта һэргылгын хүдэлмэрии һула дээрэһээ саг зуураар үбшэлэгшэдэй тоо олон байһаар.

Хүүгэдые медицинскэ талаар хангалга һайнаар эмхидхэгдээгүй байһаар гэжэ саг үргэлжын комисси тэмдэглээ.

Республикын Верховно Соведэй эхэнэрэй ажал ба ажаһуудал эрхилхэ, эхын ба хүүгэдэй бэеын элүүрые хамгаалха талаар саг үргэлжын комисси эндэ дурсагдаһан дутагдалнуудые усадхахыень Сэлэнгын районно Соведэй гүйсэдкомдо дурадхаба.

* * *

Верховно Соведэй худалдаа наймаанай, нийтын эдеэ хоолой болон хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын талаар саг үргэлжын комиссида Улаан-Үдын хүн зонине хангадаг нийтын эдеэ хоолой хүдэлмэри тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ. Улаан-Үдын городской Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо И. А. Портнягин энэ асуудалаар мэдээсэл хэбэ.

Зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалаар Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи нийтын эдеэ хоолой управлениин начальнигай орлогшо В. А. Ананин, столовонуудай нэгэдэхи болон хоёрдохи трестын директорнүүдэй орлогшонор О. В. Новикова, А. Ц. Алганаева, депутат В. Е. Викулина, комиссиин түрүүлэгшэ депутат С. Н. Булдаев үгэ хэлэбэд. Һүүлэй жэлнүүдтэ нийтын эдеэ хоолой предприятинууд үсөөноор ашаглагдана гэжэ заседани дээрэ элирбэ. Столична үйлсэдэхи кафе, Бабушкинай үйлсэдэхи, 20-дохи, 40-дэхи кварталдахи столовонууд саг соогоо ашаглалгада оруулагдаагүй.

Городой олонхи столовонуудай байранууд хуушараа. Хүн зонине хангалгын хүдэлмэриин шанар муу байһаар. Зарим столовонууд болон ресторануудта хүн зонһоо үлүү мүнгэ абаха, багаар продукци үгэхэ ушарнууд дайралдана.

Худалдаа наймаанай, нийтын эдеэ хоолой, хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын талаар саг үргэлжын комисси зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалаар зохихо тогтоол абаба.

Ажалай Улаан Тугай орденто «Просвещение» хэблэлэй бүтээн гаргадаг продукци — дунда һургуулиин учебнигүүд, харуулан ойлгууламжын элдэб пособинууд, хари хэлэн дээрэ номууд үндэрөөр сэгнэгдэнэ.

«Просвещение» — оронной эгээ томо хэблэл. 50 жэлэй туршада энэ хэблэл 9 миллиард хэһэгээр 65 ондоо нэрэтэй номуудые хэблэн гаргаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хэблэлэй ветеран, ород хэлэнэй редакцине даагша, РСФСР-эй соёл культурын габьяата хүдэлмэрилэгшэ, багшын эрдэмэй кандидат А. В. Прудникова (баруун гарһаа) хэблэгдэн гаргагдаһан номууд тухай залуушуулда хөөрэнэ.

ЮРЫН МЭРГЭЖЭЛТЭЙ ХҮН

ХҮДӨӨГЭЙ КИНОМЕХАНИК

Зэдын районой кинофикаторнууд хүдөөгэй ажалшадые соёлой талаар хангаха хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулдаг юм. Байгша ондо тэдэ 800 мянган хүн зонине, тэрэ тоодо 300 мянган үхибүүдые хангаха гэһэн ехэ хараа түсэбтэй.

Энэ ехэ зорилгонуудаа амжалтатайгаар бэелүүлхын тула районой кинофикаторнууд хүн зоной дура хүсэлэнгые хараада абадаг, соносхолнуудые гоё һайханаар, дура татамаар шэмэглэн гаргажа, түсэбөө дүүргэхые оролдодог байна.

Эндэ ажалай түрүүшүүл олон. Оёорой совхозэй гурбадахи отделениин түб — Дэдэ-Тори тосхондо ажаһуудаг Батомунко Сэнгэжапович Дашиев жэлһээ жэлдэ үндэр үрэ дүн туйлана. Тэрэ 20 гаран жэл соо киномеханигаар хүдэлхэдөө, нютагайнгаа хүн зоной эрилтэ хүсэлэнгүүдые хараада абажа, ажалай амжалта туйладаг байна. Б. Дашиев хүдөөгэй малшадта ходо айлшаар ошодог.

Арбадахи табан жэлдэ тэрэ даабаряа 134 процентээр дүүргээ һэн. Социалис мүрысөөндэ үндэр үрэ дүн туйлаһанайнгаа түлөө тэрэ һаяхан «Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын хахад жэлэй дүнгүүдээр Бооци тосхоной киномеханик Нина Попова район дотор дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ илажа гараһан байха юм.

Александра Ивановна Сухарева 1967 онһоо хойшо кинопрокадай коллективтэ хүдэлнэ. Тэрэ социалис уялгануудаа ходо доо үлүүлэн дүүргэдэг. Энэрхы һайхан абари зантай энэ хүдэлмэрилэгшэ залуушуулые һурган хүмүүжүүлэгшэ юм. Александра Ивановна байгша оной юһэн һарын түсэбые үлүүлэн дүүргэбэ. Тэрэ — СССР-эй кинематографиин отличник юм. Арбадахи табан жэлэй дүнгүүдээр А. И. Сухарева республикынгаа Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа.

Ингэжэ эдэнэр габшагай ажалаараа, хүнүүдтэ энэрхы һайн хандасаараа хүдөөгэй киномеханигай нэрэ зэргые дээшэнь үргэжэ ябана.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ЗОХЁОЛ БҮТЭЭЛНҮҮДЭЙНЬ ДЭЭЖЭ

Хэлхээ холбооной хэмэл одонууд, промышленна орёо техникэһээ эхилээд радиоаппаратура болон наадаһхайнууд хүрэтэр манай ороной радио шэнжэлэн уралдаг конструкторнууд байгуулдаг юм. Москвада, СССР-эй ВДНХ-да октябриин 9-дэ нээгдэһэн XXX харалгада тэдэнэй зохёол бүтээлнүүдэй дээжэ табигдаһхай.

Городской, областной, республиканска харалгануудта шэлэгдэһэн 700 шахуу шэнэ бүтээл «Радиотехникэ» павильондо харуулагдана.

Радио шэнжэлэн уралдаг конструкторнууд арадай ажахын элдэб һалбаринуудта хүдэлхэ зуураа үйлэдбэриин эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые һайн мэдэдэг. Тиимэһээ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукциин өөрынь үнэ сэнгые доошолуулха, шанарыень һайжаруулха арга олгодог радиоэлектронно приборнуудые тэдэнэр һайн дураараа байгуулдаг юм.

Табяад бүтээлнүүдэй авторска үнэмшэлгэдэ хүртэһэн баримта выставкэдэ табигдаһан экспонадуудай шанар тухай гэршэлнэ. 400 шахуу прибор, аппарат, түхеэрэлгэ арадай ажахыда хэрэглэгдэхээр хараалагдаһхай.

Спортын, сэрэгэй-спортивна зүйлнүүдээр аппаратура байгуулга тусхай мэргэжэлгүй конструкторнуудай хүдэлмэриин шухала шэглэл болоно. ДОСААФ-ай эмхинүүдтэ һуралсал эмхидхэлгэдэ хэрэглэгдэхэ техническэ хэрэгсэлнүүд олоор табигдаһхай.

(ТАСС).

...зохёолшо Ц. Ж. Дамдинжапов һүүлшынгээ үдэр ... шахуу гарһаа гуурһаяа табингүй, зохёол дээрэ ...жал байгаа юм. Үбшэнэйнгөө бага зэргэ замхахаар лэ, столдоо һуужа, бэшэлгынгээ хүдэлмэрине ...лүүлдэг һэн.

...рын түмэн хуудаһануудай нэгэниинь» гэһэн по-...дээрэ хүдэлжэ эхилээд, гар бэшэлгынгээ сааһанай ...хуудаһан дээрэ ябатараа зогсошоһон байна. Энэ ...соогоо буряад зоной барга байдалые зураглан, ...тэмсэлэй эхине автор харуулха гэһэн байгаа гэжэ ...лана.

...дэгүй повестьһоонь нэгэ хэһэгые толилнобди.

Ц. ДАМДИНЖАПОВ

ДОНДОГОЙ БУҺАЛГААН

...дээрээ найгаһан, гун... гэһээр баян База... ...хамаг һогтуу хүбүүн ... гэшэ гүйлгэжэ ерэ. ...Моринһоо буунгүйгөөр, ...энги улин, ухин ган.

...Зарса, зарса... һууһан... ...арса хүн эзэндээ эрил... ...юм гү? һайл һаа, ёһо ...йгаар мүргэжэ, гүйлта ...бэшэ гү? Минии эсэ... ...дураа ехээр гута... ...долтой бусаа һэн. Тии... ...бүдүүн хүниие гомод... ...эшэмнай юун гээшэб? ...эзэл үгытэй пушаал ...дэнэгши. Үндэр нэрэ... ...мад эсэгэһээм юу нэ... ...Эндэшни алаад хая... ...б, муу нохой. Намда ...и, би бүлхитэй, үбшэн... ...баб. Боожо үхэхынгөө ...э шамтай, шамтай...— ...гани галаб болобо.

...йа, һогтуу тэнэг! Эсэ... ...гыха ташуураар сохи... ...майе алан-түлэн алдаа ...баһа алахашни бы? ...лүүрша, шуһаша хар... ...зомта. Ерэхэ һаа, ерэ ...Эндэшни булга муш... ...хаб, — гэжэ Дондок ...соогоо хашхаран, мун... ...хэлээд, «эсэгэ хүбүүн ...жэлээд һогтуу, элүү... ...гэжэ доромжолжо, ха... ...сохижо байха боло... ...гээшэ гү? Адагуусан ами... ...дан иигэдэггүй юм ...гү! Зориг зоргондоо ...гэшэмнай иимэл юумэ ...гэжэ бодсоод, Дондок ...батар шэнги һомодхоод

...нохой, «тэнэг, алуур... ...шуһаша, харшан, булга ...архихаб» гэбэгши? Би ...бэшэб, хуу дуулажа ...Үшөө бидэниие ха... ...далтайбши? Үшөө нам... ...хүрэхэ зүрхэтэйбши? ...һанаан далайда, бан... ...һанаан хүреэндэ» гэжэ ...һаа ульгэртэй. Ярай ...зоболго болоһон ма... ...дагадха аад, ми... ...даһаа иигэжэ ама гара... ...Яагаа һүрхэй хохимой... ...дэш алаад хаяхаб!—гэ... ...йгаар хараагаад, мо... ...гдэн буужа, тэрэнээ ...бэерээ, Манзар Дон... ...сэхэ харайн гүйжэ ...гүраа:

...гытэй, хооһон нохойб гэ... ...дэнэгши? —гэһэн бэеэ... ...Манзар Дондогой толгой ...даргын шадал мэдүү... ...гажархиба.

...гүнхэгад гэбэшье, Дон... ...тогтоожо абаад, «ши ...һогтуу, тэнэг нохойб ...мэдэнэгши», гэхэ зуу... ...Манзарай шэхэ узуур ...тулгатайханаар та... ...ба. Манзар мухарин ...һөөргөө бусахадаа, бү... ...алжа,. гал, уһан шэн... ...Дондогто аһашаба. Эдэ ...үтүү-бүтүү балбалса... ...шалдаанай түлэг «түй... ...соо орсжо, бусалһан ...шэнги орьелжо, обго... ...байна.

...«ши» гэлдээд, шэртэ... ...эр мушхасалдана. Тии... ...байтараа, нюдаргануу... ...«лүс», «түс» гэлдүү... ...«һаг» гэлдэжэ, ами... ...бэртэй. Наншалдаанай ...улам дүүежэ, үнэндөө ...тэмсэлэй абьяастай нэ... ...үүргаа» мушхарна гэ... ...гэмээр. Дондогой хүсэ... ...яаха аргагүй булюу ...нүгөөдэез бүхэд ба... ...найсахана адислажа, үб... ...нэгөөр нюдархадаа:

...Болёогши, болёогши, ...тэнэг! Энэ бэеэрээ эсэ... ...хоблоод, бушуу түргэн ...абаад ерэ! Би яахаяа, ...мэдэжэ байнаб, —гэжэ хэлээд, үшөө үбшэнтэйгөөр гүбишэбэ.

—Дондок, Дондок, хайрлыш даа. Би болёоб, сохом болёоб. Һогтуу байгаалдее, хайрлыш даа, Дондок, — гэһэн Манзарай муухан абяанай гарахада, Дондок саашань тэрэниие наншахаяа зогсообо.

— Зай, Манзар, шэхэтэй юм һаа, һайн дуулажа бай: ши, Манзар, тэнэгээр аашалбаш. Ехэшье һогтуу бэшэш даа. Би мэдэжэ байнаб. Зорёолоо, намай баһаа ха юмши. Ямар муухайгаар хараабаш, хуха нуга хэлэбэш. Эдэ үхэрнүүдэйнгээ хажууда үлэхэ болоош. Би шамда малыетнай тушааһууб. Би өөрөө түмэр замай барилга дээрэ гү, али тэрэ «Бада» гэжэ шэнэ станци дээрэ түмэр харгын хүдэлмэришэнөөр хүдэлхэм. Юрын ород хүдэлмэришэдтэй һайн танилсахаб. Эдэшни хэнһээшье үлүү һайн, туһатай байха. Мүнөөдөө нэгэ, хоёр хүниие таниха болонхойб. Эдэмни намда туһалхаб гэдэг. Эсэгэ хүбүүн хоёрто ээлжээ ээлжээгээр хараалгажа, баһуулжа, сохюулжа байха аргам үгы. Хүрөө, хүрөө! Зүгөөр юундэ Базар баянайхиһаа бусаабши гэжэ зоной асуухадань, хүбүүень, Манзарыень хүбхэн-хөөмэй болотор сохёод, уһан нюдэн хүрэтэр берхируулаад, бусажа ерээб гэхэб. Базартанай үхэр адууланхаар, баабгай адуулаа һаа, һураггүй дээрэ гэхэб. Базартан хатуу, харуу, хяһуур айл, хүниие хооһоор хүдэлгөө һаа, бүри дуратай байха айл. Тэдэнэй үхэрнүүдыень тад бү адуулагты, алуулхат гэнэ аабзаб. Хүбүүниинь, Манзарынь шал уймар, уһан архинша, тэнэг үгэтэй золиг, һэбхи, һээгэл, һаамуу, һальхай, һарьһа эрбээхэйдэл адли, һайбагануур амитан гэхэб. Үшөө маажуур гэжэ, сэбэрүүтэй шархануудһаа шүүһэ гоожуулжа ябадаг халдабаритай үбшэнтэй хэбэртэйгшэ гэжэ залуушуулай, илангаяа басагадай дунда үгэ тараахаб. Нээрээшье, тиимэ гүбши. Гарнуудшни хуу сэбэрүүтэй шарханууд. Энээгээрээ хүниие юундэ шаагаабши? Тугаар «бүлхитэй, үбшэнтэй ябанаб, боожо үхэхэ» хэбэртэйгээр хэлээ һэнши... Минии айха, эшэхэ юумэ үгы. Ябахам ха юм. Танай ажалыетнай жэншэд гүүлэнгүй, һайн хэжэ ябаад, нэгэ һайн гүүлэхэ бэшэб, ходол муу, муухай гүүлэхэб, хараалгахаб, доромжолуулхаб, үнгэрхэдөө, үхэтэрөө сохюулхаб. Хүрэхөөр болоо!—гэжэ Дондок Манзарай бардам, баярхуу, бэеэ дээгүүр абхуулдаг һайзгай, һайрхуу, һүрхэй бүдүүн хүн хэбэртэй зангыень мэдэхэ хадаа тэрэнэй нэрэ, яһа дайруулан., зүрхыень хадхан, айхабтар хурсаар зорёолон һагад хэлэжэрхибэ.

— Дондок юу хэлэбэ гээшэбши? Юун гэһэн, аймшагтай юумэ хэлэдэг хүмши? Хайрлыш, Дондок аха, минии эсэгын нэрэ түрэдэ хабаатай, манайхиниие, илангаяа намайе хара уһа руу, харза гол руу хаямаар юумэ болохол. Би хүн зон соо ябажа шадахаяа болихолби. Улаан нюураа хаанаа хэхэбиб. Одоол тэрэ боожо үхэлгэмнай болохол. Би, Дондок, шинии урдаһаа амаа ангайхая, гараа үргэхэеэ болёоб. Эсэгэмни эндэ зэмэтэй. Хайрла, Дондок, һогтуум ехэдээл даа. Намайе эндэ ерээ, хараагаа, наншалдаабди гэжэ эсэгэдэм бү хэлыш даа. Мүнөөдөө манайдаа байгыш, Дондок. Би тэрэ мүнгыеш ехэ болгуулхаб, эдеэ хоолыеш бидэнтэй адли болгуулхаб. Шамайе түмэр зам руу ошоходоо болохонь гээд, эсэгээ айлгахаб. Һайн ябаял даа, Дондок аха. Һогтуугаар моринһоо унаад, шулгарааб, бүлүү-һахуу болооб гэхэлдээ, Дондок, —гэжэ Манзар үнэн, худалаар ехэтэ гуйба.

— Зай, тиигээ һаа, шамда этигэһүүлдее. Ши, Манзар, эндээ үхэрнүүдэйнгээ хажууда оройшог болотор бай. Намда морёо үгэ, би эжыдээ ошоод ерэһүүб, дүтэ ха юм даа,— гэжэ Дондок зөөлэхэнөөр хэлэбэ.

— Дондок, дан удаан бү болоорой. Манайхин бэдэрүүл, нэхүүл, дахуул ябуулхадаа болохо, —гэһээр Манзар үлэбэ.

Дондок Манзар хоёр тухай хэдэн үгэ дурдабал, эдэмнай үүри тооной хүбүүд. Дондогынь хорин нэгэтэй. Манзар — хоритой. Зүгөөр баян, үгытэйн талаар тад ондоо, тоһон шүрбэһэн хоёртол адлирхуу юм ааб даа. Манзарынь —баян, ахай гэлсүүлдэг Сүлхын Базарай хүбүүн. Өөрөө баянай шүлһэн, бардам, архинша, хаарташа хүйхэр амитан ааб даа. Дэлхэй дээрэ зоболон байдаг юм, баян баабай хүн үгытэй ядуу зониие «мяхынь эдин, шуһынь хүхэн» мүлжэдэг юм. үгытэйшүүлые даншье ехээр зобоодог юм гэжэ юу мэдэхэб даа. Архи, мяхаар хооллоод, «гэдэһэ садхалан, гүзээ дүүрэн», нохой шэнгеэр дэншээ гүб даа.

Дондок тон үгытэй айлай хүүгүн, эсэгэнь тэрэнэй багадань наһа бараһан. Ганса эжынь үргэжэ, тэжээжэ, энэ хүбүүгээ хүл дээрэнь гаргаһан юм. Ажалай «амисхаал» соо ябажа өөдэлһэн хүбүүн байха даа. «Һүрхэй хүбүүн болоо» гэжэ хёрхо хүнүүд үнинэй хэлсэдэг байха. Баян үгытэй хоёрой гал уһан шэнги илгааень энэ хүбүүн яһала мэдэжэ, тэмсэлэй шэрүүн хэргы руу тэгүүлхэ һанаатай болоһон хэбэртэй ябадаг.

Һаяхан байгуулагдаһан «Бада» гэжэ станци тээшэ Дондогнай хатеруулшаба. Тэрэнэй тээ саанахи нютагта газар уһан дээрэхи ганса эжынь ажаһуудаг. Энэ станци дээрэхи нэгэ ород хүнтэй Дондок танилсажа эхилһэн байгаа. Бадын хүн хадаа Дондок бага зэргэ талмүл ород хэлэтэй болонхой юм. Тэрэ танилсажа эхилһэн хүниинь Максим Данилов гэжэ нэрэ, обогтой, Зүгөөр Максим Иннокентьевич Данилов гэхэдэнь, Дондок «Иннокентьевич» гээшэнь баһа юун нэрэ обогынь гээшэб гэжэ ехэл ойлгожо ядаһан байгаа.

— Дондок, ерээбши? Хорошо. Зай, һайн ябана гүш, тэрэ хүдэлмэришни.., Баянайш үхэрнүүд гэмгүй ааб даа. Эзэншни Хашана, хааганагүй гүг баяшуул бардам ха юм,—гээд Максим Данилов асууба.

— Юун гэмгүй, һайн юумэ байхаб даа. Һууһаншан нохой хоёр адлирхуу юм ха юм. Бүри һая эзэмни ехээр сохёо. Байжа үгөө гүби даа. Хайшан гэхэбши, хаана гомдохобши. Гэмэмни гэхэдэ, һарын гурбан түхэриг хүлһэнэйм оройдо табан түхэриг болгожо хайрлыт гээ хүн гүби. Үглөөниинь хүбүүниинь һогтуугаар гүйлгэжэ ерээд, баһа сохихоёо һанаа, элдэбээр гаараа. Тиихэдэнь тэрэ хүбүүень одоол мяхан болотор наншааб, яба мэдэг. Хүйхэр гүйжа һалаа даа, — гээд, Дондок үгэеэ баяртайгаар дүүргэбэ.

—Но ладно... нэгэ-хоёр хүноор наншалдажа, юумэнэй урда орогдохогүй даа. Хамтадаа, ехээр, үргэнөөр тэмсэхэ хэрэгтэй ха юм. Мүнөөдөө юумэ үшөө хүсэлдоогүй байна. Удахагүй хүсэлдэхэ даа... Ши, Дондок, нютагайнгаа үгытэй зонтой холбоотой ябаха ёһотойш. Дондок, ши наашаа ерэ. Эндэ путеец гэжэ хүдэлмэришэн болохош. Мүнөөдөө эндэмнай хүн зон ехэ хомор. Би шамда заажа, шамайе һургажа байхаб. Тиимэ диилдэшэгүй хүндэ хүдэлмэри бэшэ юумэл даа, ерэ, ерэ наашаа, —гэжэ Максим Данилов ехэ зохидоор хэлэбэ.

—Олоороо, хамтаараа тэмсэхэ.... Зүб байнал даа. Теэд хүн зон, илангаяа буряад зон юун бэлээр ойлгожо, бодожо үгэхэб даа... Нэгэ хэды болоод, ерэхэб даа. Заатагүй. Баянтаяа бэйхамни бэрхэтэйл болохонь ха... Мартажархёоб, танайшни хүдэлмэри юун гэжэ нэрэтэй бэлэй даа? —гээд Дондок асуун, үгэеэ дүүргэбэ.

— Үгыншни тэрэ түрүүшын асуудалаар хэлэбэл, Дондок, һанаагаа бү зобо. Хүдэлмэришэн зон, үгытэй арад түмэн ушар ёһые ойлгожо, мэдэжэ байгааб даа. Гэбэшье ойлгууламжын ехэ хүдэлмэри, эмхидхэл, конечно, хэрэгтэй ха юм... Гэрэ һүүлшыншни асуудалаар, диспатчер гээ һэн гүби, яагаа түргэн мартаабши, Дондок?— гэжэ Максим Данилов энеэһээр харюусаба.

—Зүб, зүб, нээрээ диспетчер, орёо үгэ аад, мартагдаха юм даа, —гэжэ харюусаад, баяр хүргэн, Дондок тэндэхи энгэй үмсын багахан алаабхи руу ошожо, уршагта гурбан түхэригэйнгөө нэгээрнь сай, сүүшхэ, сахяр, дабла, зуруул худалдажа абаад, хайрата Долгор эжыдээ хүрэжэ, асарһан юумзээ үлөөшэ хоёр түхэриг мүнгэнтээ үгөө һэн. Газар уһан дээрэхи ганса эжытээ хөөрэлдэжэ, ямар ябаһанаа, ямар хүдэлһэнөө хэлээд, тэдэ будьяанууд тухай юушье хөөрэнгүй, нэгэ хэдыхэн болоод, Дондок яаралтай мордоо һэн.

Эхэнь хүбүүнтээ хамта газаашаа гаража, Дондогоо үдэшөөд, хойноһоонь даллан байхадаа, иигэжэ бодоно: «Хөөрхэйм, түрэһэн ганса хүбүүмни, Дондогни, Эгэшэтэи байха юм һэн даа. Теэд улаан нарайдаа басагамни гээгдэшоо һэмнэй. Гансымни ганса иимэ эрэ болошобол даа. Тэрэ саг... Үбгэнөө хээрэ табяад, зоболон соо энээхэнээ үндылгөө хүм даа. Хүбүүгээ тугалайнь хорёо соо һуулгаад, Сүлхэтэнэй дүшэ, табин үнеэ һаагша һэм. Хүбүүмни бүхэтэр батаганаанда барюулшоод, бархиржа пуухалдаа. Тугалнууд дүтэлөөд, хайрлаһан юумэ шэнги хүбүүнэйм толгойень үндөөд, гашуубтар хадань долёохо. Хүбүүм тиихэдэнь бүри шангаар бархирха. Гомдохоор һэн даа — хүбүүндэм хүрэхэ һү Сүлхэтэн үгэхэгүй даа... Элүүр энхэ, элдин һайхан, хүбүүмни, ябыш даа, мухамни. Намдаа, хөөрхэйм, иимэ обоо-онги юумэ мүнгэтэйгөөр асаржа үгэбэ ха юм. «Үнэн хүн жаргаха, урэтэй хүн өөдэлхэ» гээшэ иимэл даа. Базар баямнай буян багатай, гайхалтай хүлтүүг, аймшагтай хүн ааб даа. Тэрэ нэгэ зобори үзөөгүй, мунинха хүбүүниинь минии хүбүүндэ лай ланшад татажа, гэмтээхэгүй юм гэзбы даа. Бурхан хараха юм бээ. Арьяа баала! Хүбүүмни, ганса алтан үрэмни. Һара, наран, алтан дэлхэймнай, хүбүүем хаража, мандалтай, эрдэни мэнгэтэй ябуулыт даа» гэһээр хүгшэн гэртээ ороо һэн...

• ТАСС • АПН •

ХИЛЫН СААНАҺАА

ФКП-гэй ЦК-гай ПЛЕНУМ

ПАРИЖ. ФКП-гэй ЦК-гай эндэ болоһон пленум Франциин Коммунис партиин XXIV съездэдэ бэлдэхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсээ. Съездэсэ февралиин 3—7-до Париж шадархи Сент-Уэндэ зарлаха гэжэ пленум тогтообо. «Франциин Коммунис парти, тэрэнэй ажал ябуулгын хүгжэлтэ, социальна болон демократическа шэнэ туйлалтануудай түлөө, амгалан тайбан байдалай түлөө, социализм тээшэ демократическа гуримаар дабшахын түлөө тэмсэлдэ партиин үзүүлдэг нүлөөнэй ургалта» гэһэн элидхэл ФКП-гэй генеральна секретарь Ж. Марше съезд дээрэ хэхэ. «Юманитэ» газетэдэ тунхаглагдаха съездын шиндхэбэриин проектые пленум һайшааба.

Эхин ба департаментнуудай партийна организацинуудта энэ проектые үргэнөөр зүбшэн хэлсэлгэ эхилхыень Франциин коммунистнуудые Центральна Комитет уряалба. «Дискуссиин трибуна» гэһэн гаршаг ФКП-гэй түбэй орган—«Юманитэ» газетэдэ нээгдэхэ.

ПОЛЬШЫН СЭРЭГЭЙ ЭМХИДХЭГДЭН БАЙГУУЛАГДАҺААР 38 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

ВАРШАВА. Польшын Сэрэгэй эмхидхэгдэн байгуулагдаһаар 38 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан эндэ болобо. Тэрээндэ ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ, национальна оборонын министр В. Ярузельский, ПНР-эй бусад хүтэлбэрилэгшэд хабаадаа.

Национальна оборонын министрэй орлогшо, Польшын Сэрэгэй Главна политическэ управлениин начальник Ю. Барыла ингэжэ мэдүүлбэ: Польшын Сэрэг зүришэлдөө хёмороо зайсуулха хэрэгтэ зохихо хубитаяа оруулхые оролдоно. Польшын арми оронной аша туһада үнэн сэхээр алба хэлгын ба журам сахилгын жэшээ харуулан, Польшодохи байдалые тогтууритай түбшэн болгохоор нүлөө үзүүлхэ хүсэлэнтэй, энэ замһаамнай хадууруулжа шадахагүй. Зөөсэгтэ хүсэнүүдэй дайшалхы хаба шадабарине бэхижүүлхэ, Эхэ оронойнгоо социалис байгуулалтые хамгаалгын түлөө харюусалгын үндэр мэдэрэл батадхахабди. Совет Армитай, социалис хани нэгэдэлэй бусад арминуудтай дайшалхы холбоо барисаагаа улам гүнзэгырүүлхэбди, арадай засагта Польшын туйлалтануудые үнэн сэхээр сахин хамгаалхын тула хододоо бэлэн байнабди гэбэ.

КОНЦЛАГЕРЬТА ҺУУГШАДАЙ ЭРИЛТЭНҮҮД ХУУШААРАА ҮЛЭНХЭЙ

ЛОНДОН. Лонг Кешэй «Эйч-блогууд» гэдэг концлагерьта һуугшад буруушаалай үлэсхэлэн соносхохоёо болихо гэжэ шиидхэхэдээ, өөһэдынгөө эрилтэнүүдһээ арсаха гээгүй байна. Эдэнэр буруушаалай бусад аргануудаар тэрэниие һэлгэхын тула тэмсэлэй иимэ хэмһээ гадуур формоһоо арсаһан байха. Хойто-Ирландиин энэ концлагерьта һуугшадай сүлөөдэ байгшадта дамжуулһан мэдүүлгэнүүд дотор энээн тухай хэлэгдэнэ. Лонг Кешэй хиндада байһан 400 гаран хүн түрмын хубсаһа үмдэхэеэ арсажа үргэлжэлһөөр. «Бидэнэр өөһэдынгөө эрилтэнүүдэй нэгэнһээшье арсаагүйбди, тэдэнээ али бүхы аргаар бэелүүлхэ хүсэлтэйбди» гэжэ «Эйч-блогуудта» байгшадай эльгээһэн бэшэгүүдэй нэгэн дотор дурдагдана.

Эндэ абтаһан мэдээсэлнүүдһээ харахада, үлэсхэлэн соносхолгын болюулагдабашье, Лонг Кештэ, мүн бүхы Ольстерто, шахардуу оршон байдал үлэнхэй.

МАДРИД. Испанида НАТО-гай бүридэлдэ оронoo оруулха гэжэ эрмэлзэһэн правительствынгаа политикые буруушааһан хүдэлөөн улам үргэдэнэ. Испаниин 250 мянга гаран эрхэтэд «Испания—НАТО» гэһэн асуудалаар референдум үнгэргэхэ гэһэн эрилтэтэй хандалга доро гараа табиба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хандалга доро гар табилга.

ЭФЭ—ТАСС-ай фото.

ОПСД-гэй ГЛАВНА ПРАВЛЕНИИН ПЛЕНУМ

ВАРШАВА. Польско-совет хани барисаанай бүлгэмэй Главна правлениин пленум Варшавада боложо. Мүнөөнэй политическэ оршон байдалда энэ эмхиин шиидхэхэ зорилгонууд харагдаа. Совет оронодо харша ябуулгануудай Польшо дотор хэгдэжэ байһан ушарнууд пленум дээрэ эрид шууд буруушаагдаа. Соведүүдэй оронтой холбоон ба аха дүүтэй харилсаае хамгаалга, бэхижүүлгэ—Польшын үндэһэн шухала ашаг туһын бата бэхи нүхэсэл болоно. Энэ шэглэл ОПСД-гэй бүхы һалбаринуудай ба эмхинүүдэй хүдэлмэриин гол зорилго болохо ёһотой гэжэ эндэ баталан абтаһан шиидхэбэри дотор тусхайлан тэмдэглэгдэнэ.

НИИТЭ-ПОЛИТИЧЕСКЭ ДИСКУССИ ДҮҮРЭЭ

НЬЮ-ЙОРК. ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXXVI сесси дээрэхи ниитэ-политическэ дискусси дүүрээ.

150 шахуу гүрэнэй түлөөлэгшэд буу зэбсэгүүдые үрдилдэн түхеэрхэ ябадал зогсооходо, социально-экономическа хүгжэлтэ, арадуудай хоорондын амгалан харилсаа холбоо хангаха гэхэ мэтэ асуудалнуудаар правительствануудайнгаа баримталдаг хараа бодолые найруулан, үгэнүүдые хэлэһэн байна.

Уласхоорондын байдалай мүнөө тон түбэгтэй болоод байһан тушаа, түгшүүрилтэй байдал һулаоруулха, хүн түрэлтэнэй дайнай аюулһаа зайсуулха зорилгоор тодорхой ябуулгануудые хэхээр бэлэн байһан тухайдаа гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдэй тон олонхинь мэдүүлбэ. Энэ сесси дээрэ Советскэ Союзай дурадхаһан амгалан ёһоной шэнэ үүсхэлнүүдые делегадуудай тон ехээр һонирхон угтаһаниинь тушаан болоһон ушарал бэшэ.

Ядерна зэбсэг түрүүлэн хэрэглэһэн гүрэнүүд ба гүрэнүүдэй ажал ябуулгашадые хүн түрэлтэндэ эсэргүү туйлай хүндэ хүшэр гэмтэ ябуулга хээ гэжэ соносхохо деклараци ООН-ой Генеральна Ассамблейн баталан абаха тухай совет дурадхалые ехэтэ һайшаан дэмжэбэ. Энэ дурадхалынь — амгалан тайбан байдал сахин хамгаалха гэжэ СССР-эй үнэн зүрхэнһөө оролдодог байһанай үнэншэмэ тодо шэнэ гэршэ болоно гэжэ ГДР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр О. Фишер тэмдэглэбэ.

Мүнөө сагай тон шухала асуудалнуудые, түрүүшын ээлжээндэ буу зэбсэгүүдые хуряаха тухай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэһээ уласхоорондын хуралдаае хадууруулха, тэрээндэ өөрынгөө зүблэхэ зүйл баадхаха гэһэн һэдэлгэ Америкын делегаци гаргаа. Теэд тэдэнь буруу һүрэһэн байна. Холбоото Штадуудай дай жүрөөдэдэг хараа бодол тушаа эрид шанга шүүмжэлэл Ассамблейн трибуна дээрэһээ оло дахин дуулдаа.

Хоёр хараа шэглэлэй — нэгэ талаһаа — амгалан тайбан байдал хангаха, буу зэбсэгүүдые хуряаха, харилсаа холбоо бэелүүлхэ гэһэн хараа шэглэл, нүгөө талаһаа—шахардуу байдалые улам дэбэргэхэ, зүришэлдөө хёмороо һүжэрөөхэ, арадуудай хуулита эрхэнүүдые хаһаха гэһэн хараа шэглэлэй хоорондын шанга зүришэлдөөн ниитэ-политическэ дискуссиин үедэ гараа.

ЕГИПЕДТЭ ЮУН БОЛОНОБ

БЕЙРУТ. Дунда Египедэй Асьют хотодо зэбсэгтэ этэгээдүүдэй болон полициин отрядуудай хоорондо тулалдаанууд болобо. Автомадуудтай бүлэг хүнүүд хотын аюулгүйе сахиха хүсэнүүдэй штаб-байшангые, полициин участогые, гостиницануудай нэгые булимтаран эзэмдэһэн байгаа. Зэбсэгтэ тэмсэлые дарахын тула полициин нэмэлтэ отрядууд городто эльгээгдэбэ. Эндэ болоһон тулалдаануудай үедэ алуулһан, шархатуулагдаһаншье хүнүүд бии, хэдэн арбаад хүн баригдажа хаагдаа.

КАИР. Египедэй аюулгүйе сахиха хүсэнүүд Асьют хотодохи бүхы стратегическэ пунктнуудые хиналтадаа абаба гэжэ АРЕ-гэй правительствын тусхай түлөөлэгшэ мэдүүлээ.

Египедэй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо У. Аль-Баз пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, энэ хотодо болоһон тулалдаануудай хэмжээе багадхаха гэжэ һэдэбэ. Тэрэнэй хэлэһэнэй ёһоор, орон доторхи «байдал хэмдээ орожо байнхай». Гэхэтэй хамта, «Сададые хүдөөлүүлгэдэ ерэхэеэ президент Рейганэй ямар ушарһаа арсаһан шалтагаануудынь ойлгожо байһан тухайдаа» тэрэ мэдүүлбэ. Аюулгүй байдалаа хангаха зорилготойгоор Рейган болон США-гай конгрессэй хоёр партиин хүтэлбэрилэгшэд эдэ хүдөөлэлгэнүүдтэ хабаадахагүйе шиидэбэ гэжэ мэдээсэгдээ һэн.

ВАШИНГТОН. Кэмп-Дэвидтэ арьяатан дайсантаяа хэлсээ баталжа, Садат өөрыгөө арадуудһаа таһалан холодуулһан байгаа гэжэ «Вашингтон пост» газетэ бэшэнэ. Тэрэ орондоо урбагша, уймар тэнэг хүн болоно гэжэ тэдэнэр тоолодог байгаа. Кэмп-Дэвидтэ договорто гараа табиһанһаа хойшо тэрэ үнэн дээрээ үхэһэндэ тоологдоһон байгаа бшуу.

ПАРИЖ. Сададые алалга «Дүтын Зүүн зүгтэ Рейганэй бэелүүлдэг политикада хүдөөлэлгын һүрөөтэ дохёо болоно соностоно» гээд «Монд» газетэ Сададые алалга тушаа бэшэхэдээ тэмдэглэнэ.

ЛОНДОН. Египедэй тусхай засагаархидай мэдэрхээр бэлэн байһанда орходоо, сэрэгэй бүри ехэ зиндаатай хүнүүд Сададые алалгада хабаатай байна гэжэ Лондоной «Таймс» газетэ Израилиин тагнуулай органуудай мэдээсэлнүүдтэ үндэһэлэн бэшэнэ.

БАГДАД. Сададай хосоролго американ империализм болон сионизмда горитой хохидол болобо, харин Египедтэхи национально-патриотическа шэнэ хүдэлөөндэ хүсэ нэмэбэ гэжэ «Ас-Саура» газетэ тэмдэглэнэ.

Уласхоорондын шэнжэлэл

БОДОМЖОГҮЙ УЙМАР ЯБАДАЛДА ЭСЭРГҮҮГЭЭР

Милитарис шэнэ, тон ехэ программые США-гай президент Р. Рейганэй һайшааһан ушарһаа дэлхэйн олониитын зэбүүрхэн буруушаалга, дураа гуталга улам үргэдэжэ байна. Тэрэ программаарнь түби хоорондын баллистическэ «МХ» гэжэ ракетэнүүдэй системые тараан тодхохо, стратегическэ «В-1» түхэлэй бомбардировщигуудые бүтээн гаргалга эхилхэ, далайда тодхогдохо ракетэнүүдэй хүсые ехэ болгохо гэжэ хараалагдана. Америкын хэблэлдэ мэдээсэгдэһэнэй ёһоор, һүүлэй арбан жэлэй туршада США-гай стратегическэ хүсэнүүдые горитойгоор ехэ болгоһон ушарһаа американ арад ойрын табан жэлэй туршада 180 миллиард доллар гаргаша хэхэ болоно.

Милитарис энэ программые соносхохын тулада шэлэжэ олоһон сагыень анхармаар байна. Бүгэдэндэ мэдээжэ болоһоной ёһоор, уласхоорондын политическэ байдалые зохисотой һайн болгохо зорилгоор КПСС-эй XXVI съезд бата бэхи эб найрамдал хангалгада, шахардуу шанга байдалые һуларуулгада, ядерна буу зэбсэг ехээр гаргалгые хизаарлалгада, ядерна дайе зайсуулгада зорюулагдаһан бүтэмжэтэй һайн дурадхалнуудай бүхэли комплекс дурадхаһан байна гээшэ. Мүнэ һаяхана Советскэ Союз ООН-ой Генеральна Ассамблейн сесси дээрэ үшөө нэгэ шэнэ дурадхал оруулһан байна. Тэрэнэйнь уг зорилго гэхэдэ, ядерна дайнай аюулые зайсуулга болоно. СССР-эй оруулһан декларациин проект дэлхэйн эб найрамдалда дуратай олониитын зүгһөө үргэнөөр һайшаан дэмжэгдэжэ байна.

Гэхэтэй хамта Вашингтон арадуудай хүсэл эрмэлзэлые хүндэлхые оготошье хүсэнэгүй. Р. Рейганэй шиидхэбэри абаһанай һүүлээр США-гай оборонын министр К. Уайнбергер Сагаан байшангай сэрэгэй программые конгресс дээрэ баталан абхуулха зорилгоор ехэхэн оролдолго гаргажа эхилээ. Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хэрэгэй талаар сенадай комиссиин заседани дээрэ тэрэ үгэ хэлэхэ зуураа, сэрэгэй талаар Советскэ Союзһаа булюу хүсэтэй болохо ябадалда энэ программын зорюулагданхай байһаниинь нюуха һэдэлгэ огто гаргаагүй.

Вашингтоной шуһата дайнда шунал ехэтэйгээр бэлдэлгэнь бүхы дэлхэй дээрэ, тэрэ тоодо Холбоото Штадуудта өөһэдтэнь хүн зоной зэбүүрхэл ехээр татана. «Нимэ харата муухай ябуулганууд манай ороной аюулгүй байдалай аша туһын хэрэгтэ оройдоошье харюусанагүй, ядерна дайнда илалта түйлахе ябадалда найдаха гээшэ бэеэ мэхэлһэн хэрэг болоно», — гэжэ СССР-тэ США-гай элшэн сайд байһан Т. Уотсон мэдүүлээ.

Бодомжогүй уймар ябадал дахяад илаба гэжэ Швециин «Дагенс нюхетер» газетэ бэшэбэ. Стратегическэ шэнэ буу зэбсэгүүд тухай Рейганэй шиидхэбэреэр ядерна буу зэбсэг ехээр бүтээн гаргалгын шэнэ шатада эхи заха табигданхай гэжэ тэрэ газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

«Буу зэбсэг гаргалгаар США-гай бодото дээрэнь бэелүүлжэ байһан шэнэ хүсэлэлгэ хадаа «совет сэрэгэй аюул» тухай американ мэдүүлгын худал хуурмаг байһаниие сүм элирхэйлэн харуулна, — гэжэ Вьетнамай «Куан дой нян зан» газетэ бэшэнэ. — Нмагтал американ империализм буу зэбсэг ехээр бүтээн гаргалгын гэмтэн, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалда аюул тохёолдуулгын гол эшэ үндэһэн мүн болоно».

Хожомдожо оройтоодүй байһандаа дура зоргоороо боложо байһан «харсагануудые» зогсоохо хэрэгтэй. Энэ хадаа мүнөө үе сагай зайлашагүй эрилтэ болоно.

ХҮГЖЭЖЭ БАЙҺАН ОРОНУУД ХҮСЭЛӨӨ МЭДҮҮЛНЭ

Хани нүхэсэлэй гэшүүн-оронуудай правительствануудые толгойлогшонорой конференци үнгэрһэн неделидэ Мельбурнда (Австрали) үнгэргэгдэбэ. Тэрэнэй хүдэлмэридэ 41 гүрэнэй — Великобританиин ба тэрэнэй колониин бэлэн доминионуудай байгшадай толгойлогшод хабаадаһан байна. Дарлан мүлжэлтын ба доромжлолтын хамаг бүхы онол аргануудта эсэргүү, уласхоорондын экономическа шэнэ журам тогтоохын түлөө тэмсэлдэ хүгжэжэ байһан оронуудай эблэрэлгэ үсэхэлэн улам үргэжэ байгаа ушар байдал конференциин хүдэлмэридэ тон ехээр нүлөөлһэн байна юм.

Хүгжэжэ байһан оронуудай түлөөлэгшэдэй эрилтэ «Мельбурнска декларации» баталан абтаа. Оронуудай хоорондо материальна баялигуудай адли тэгши бэшээр хубаарилагдадаг ба хүгжэлтэ ехэтэй капиталис гүрэнүүд ба хүгжэжэ байһан оронуудай хоорондо экономическа ехэ илгаагай гарадаг, оло миллион хүн зоной үлэсхэлэн ядуу байдалда хохидоог ушар байдал хадаа энхэ тайб тохёолдожо байһан шахардуу байдалда гол шалтагаануудай нэгэн болоно гэжэ тэрэ «декларации» дотор хэлэгдэнэ.

«Мельбурнска декларации» хадаа урдань метрополи байһан гансахан Великобританитай бэшэ, харин капиталис бусад гүрэнүүдтэй, транснациональна корпорацинуудтай, колониализмын дарлалтаһаа һаяхан сүлөөрһэн хани нүхэсэлэй олонхи оронуудай экономическа адли бэшэ харилсаануудһаа ехээр дураа гутажа байһанай эли тодо гэршэ боложо үгэнэ. Премьер-министр Фиджи Рату Мара гэгшын хэлэһэнэй ёһоор, эдэ харилсаанууд «капитализмын зэрлиг муухай шэг шарайе» элирхэйлэн харуулна.

Мельбурнда зарлагдаһан конференциин олохон делегадуудай хэлэһэн үгэ яаха аргагүй империализмда эсэргүү шэнжэтэй байжа, Вашингтоной политика эрид шууд шүүмжэлэгдэбэ. Энээниень ниитэгээ ажаглан абажа «Америкада эсэргүү тэнэрэлгэ» гэжэ нэрлэһэн байна юм. «Хани нүхэсэлэй түлөөлэгшэдэй энэшэнээ хүн ядуу болоһон нэгэшье урлалта дээрэ США-гай политика Мельбурнскынхид ямар нэгэ шанга шүүмжэлэлгүйгээр илангаа мантаалаж зоргоо» гэжэ «Австралиан» газетэ тэмдэглээ.

Америкын мүнөөнэй захирагшад ЮАР-тахи расис журамые сүм дэмжэжэ байһан ушар хадаа «Африка түбидэ сэхэ ноёрхоо зоборито байдал тохёолдуулна», — гэжэ Зимбабвиин премьер-министр Р. Мугабе мэдүүлэв. Индиин премьер-министр И. Ганди баруун оронуудай уласхоорондын байдалда бэе сулуулжа байһан буу зэбсэг ехээр бүтээлгэ гаргаха политикые, тодорхойлон хэлэбэл, Холбоото Штадуудай Индиска океандахи милитарис ябуулгануудые, Пакистандал сэрэгэй журамда шэнэ түхэлэй буу зэбсэгүүдые үгэлгэсынь буруушаан шүүмжэлэн байна.

Шахардуу шанга байдалые һуларуулха политикаһаа арсажа, хүн түрэлтэн ажамидаралда айхабтар аюултай ядерна буу зэбсэгүүдые бүтээн нөөсэлхэ ябадалда орожо байһан ушар байдалаар һанаагаа ехээр зобожо байһанаа конференцидэ хабаадагшад мэдүүлээ. Ядерна буу зэбсэгүүдые хуряан абаха ба дайнай аюулые зайсуулха замда бодото хэмжээнүүдые абахые оролдолго хадаа уласхоорондын харилсаануудта гол һуури эзэлхэ ёһотой гэжэ конференцидэ хабаадагшад онсолон тэмдэглээ.

ИРАН: БЭРХЭШЭЭЛ ЕХЭТЭ АСУУДАЛНУУД ГАРАНХАЙ

Иранда президентын һунгалта дахяад үнгэргэгдэбэ. Мохаммед Али Раджан гэгшын алуулһанай һүүлээр президентын тушаал эзэгүй болоһон байгаа.

Октябриин 2-то үнгэргэгдэһэн һунгалтада засагай хүтэлбэри барижа байһан республикын ислам партиин (ИРП) хүтэлбэрилэгшэ Ходжат-Оль-Эслам Али Хосейни-Хаменей гэгшэ илалта түйлаба. Тэрэнэй түлөө һунгагшадай олонхинь — 16 миллионһоо 15 миллион 200 мянганиинь дуугаа үгэһэн байна.

Иранда республиканска журамай тогтоогдоһон сагһаа хойшо тон богонихон болзор соо гүрэнэйнь эгээл харюусалгатай тушаалда гурбадахяа һунгалтын үнгэргэгдэжэ байһан ушар хадаа орон доторнь айхабтар орёо, шахардуу шанга байдалай тохёолдоһониие гэршэлэн харуулна гээшэ.

Иранай элдэб городуудта тушаалта хүнүүдэй, шажанай түлөөлэгшэдэй амн наһанда аюул тохёолдуулха ябадал олошоронхой, зэбсэгтэ тулалдаанууд болоно. Эдэ бүхы уршагта ябадалһаа олон хүн алуулна, шархатана. Мохаммед Али Раджаишье алууршадай хорото ябуулгаһаа хохидоһон байха юм.

Засаг баригшад хүнүүдые түрмэдэ хаана, тогтоогдоһон журамда эсэргүү тэмсэгшэд үдэр бүхэндэ шахуу саазалагдана, тушаалта хүнүүдые алаха ябадалда гү, али засагай хүтэлбэридэ зэбсэгтэ хүсөөр эсэргүү ябуулгада гэмнэгдэһэн олон арбаад хүнүүдэй буудан алуулһан тухай мэдээсэгдэнэ. Иранай политическэ байдалда хабаадажа байһан элдэб үзэл бодолтой — зүүнэй тала баримталдаг маоистнуудһаа эхилээд, баруунай тала хэтэрмэ ехээр дэмжэгшэд хүрэтэр — тон олон организацинууд олоной анхарал татана. Оронойнь дотоодын байдалые эмхи гуримгүй болгожо байһанай түлөө урдын шахай Саваак гэдэг тагнуултай, Америкын ЦРУ-тай, Израилиин тагнуулай албантай нягта холбоотой хүсэнүүдэй гэм зэмэтэй байһанда ямаршье маргалта байхагүй. Эдэ хүсэнүүд урдын шахай үеын журамые Иранда тогтоохые, шууд сэхэ бэшэшье һаа, империализмда бага зэргэ эсэргүү шэнжэтэй Иранай революцида һаад түбэг тохёолдуулхые оролдоно. Нимэ харата ябуулгануудай Холбоото Штадуудта нюуса далдагүйгөөр һайшаан дэмжэгдэжэ байһанда ямаршье гайхал байхагүй. Юуб гэхэдэ, Иранда болоһон революци империализмда яһала үбшэнтэй сохилто хэһэн байна ха юм. США-гай гүрэнэй секретарь А. Хейг «Вашингтон пост» газетын асуудалда харюу үгэхэдөө иигэжэ мэдүүлээ: «Эсэсэй эсэстэ Ирандахи журамые баруун оронуудай баялигуудта, баруун оронуудай хараа бодолдо тааруу болгохые оролдон, өөһэдынгөө хүсэ шадалда байһан бүхы юумые хэрэглэн, бидэнэр хамаг юумэ хуу хэхэ ёһотойбди».

Нилээд удаан саг соо үргэлжэлжэ байһан иран-ирагай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй тулалдаан орон доторойнь байдалые улам доройтуулна, экономическа бэрхэшээлтэ асуудалнуудые шиидхэлгэдэнь һаад тохёолдуулна. Энэ арсалдаата тулалдаанай түргөөр болюулагдаа гээшэ һаа, хүршэ хоёр арадуудай аша туһын хэрэгтэ харюусама үйлэ хэрэг болохо байһаниинь ойлгосотой. Иранай шэнэ хүтэлбэри дотоодын ба гадаадын бэрхэшээл ехэтэ асуудалнуудай комплекс шиидхэхэ болоно. Тэрэниие амжалтатайгаар шиидхэлгэһээ Иранай революциин саашанхи хүгжэлтэ дулдыдаха байна.

В. МАТЯШ,
Ю. ЛОПАТИН,
Г. КУВАЛДИН.
(ТАСС).

ПРИБАЙКАЛИИН РАЙОНДО

АГНУУРИИН ХАҺЫЕ УГТУУЛАН

Намар-үбэлэй агнуурнин шэнэ хаһые угтуулан, Прибайкалиин коопзверопромхозой хүдэлмэрилэгшэд бэлэдхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулна. Һая районой агнуушадай зүблөөн үнгэргэгдэжэ, «зөөлэн алта» олзоборилогшодой нялга зорилгонууд тодорхойлогдоһон, үнгэрһэн сезондо агнуушадай түйлаһон амжалтанууд, үрэ дүнгүүд согсологдоһон байна.

Эндэхи агнуушад олзоборилгын хүдэлмэри нэгэшатайгаар ябуулжа, 18948 түхэригэй продукци гүрэндэ тушааһан, түсэбөө 252 процент дүүргэһэн юм. Энэ хадаа социалис мүрысөө шадамар бэрхээр эмхидхэһэнэй аша үрэ мүн болоно. Мэргэн шадабараараа шалгарһан Н. Г. Шангин, Г. П. Смирнов, И. Г. Чернов ба һайн дураараа агнаха дуратайшиин А. М. Бородин, А. И. Затеев гэгшэд мүрысөөнэй дүнгөөр түрүү һууринуудые эзэлжэ, Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаа, мүнгэн шанда хүртөө.

КИНОМЕХАНИГУУД УРМАШУУЛАГДАБА

Районой киносетиин коллективэй гурбадахи кварталай хүдэлмэриин дүнгүүд гаргагдаба. Гүрэнэй түсэб болзорһоо урид дүүргэгдээ гэһэн мэдээсэл эндэхи хүдэлмэрилэгшэдые баясуулаа. Харагшадые хангаха талаар түсэбөө 118, кинофильмүүдые харуулха түсэбөө 107 процент дүүргэжэ, олзо оршонь бүхыдөө 117 процент бэелүүлэгдэһэн байна.

Кинотеатрнуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Турунтаево тосхоной «Комсомолец» кинотеатрай коллектив онсо шалгараа. Кино-түхеэрэлгэнүүдые хүдэлгэдэг мэргэжэлтэдэй дундаһаа киномеханик А. А. Приходько нэгэдэхи һууринда гараа. Хоёрдохи һууриие Зырянскын, удаадахиинь Комын кинотүхеэрэлгэнүүдэй киномеханигууд П. А. Каратаев, Я. В. Черняева гэгшэд эзэлээ. Эдэнэр районой соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай райкомой ба киносетиин дирекциин зүгһөө һайшаал магтаалда хүртэһэн байна.

Н. ТЕСЛЕНКО.

Баргажанай районой Баянголой дунда һургуули энэ жэлдэ дүүргэһэн хүбүүд, басагад (зураг дээрэ) түрэл колхоздоо ажаллахаар үлэһэн байна. Тэдэнэр тэжээл бэлэдхэлгэ, тарла хуряалга дээрэ хүдэлжэ, мүнөө Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй үдэрые түрүүшынхеэ угталсаба. Иигэжэ түрэл ажахынгаа ажал хүдэлмэридэ хубитаяа оруулалсаһанаа мэдэрбэ гээшэ.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

ХОТО ХҮДӨӨГЭЙ ЮНИИК

ДИСКОТЕКЭ НЭЭГДЭБЭ

Улаан-Үдын ажалшадай амаралтын паркын хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэлээр дискотекэ нээгдэбэ. «Колесо обозрения» гэжэ нэрлэгдэһэн энэ дискотекын түрүүшын программа «Үе сагай машина» гэһэн темээр эхилээ. Дискотекые хүтэлбэрилэгшөөр соёлой институт дүүргэһэн Фёдор Тимофеев томилогдоо. Дискотекые гоё һайханаар шэмэглэхэ, гэрэлыень, хүгжэмыень тааруулха шадабаритай мэргэжэлтэн, мүн режиссёр сэхэ даалгагдаһан уялгануудаа дүүргэжэ эхилэнхэй.

Хүн зониие гоё һайханда дуратайгаар хүмүүжүүлхэһээ гадна эрдэм мэдэсыень үргэдхэхэ зорилго табигдана. Тиимэһээл түрүүшын үдэшэ 300 гаран хүнэй суглархада, нэгэ оронһоо нүгөө орондо «аяншалга» боложо, нэгэ мүһэн. иргуу хүгжэм зэдэлээ.

Нимэ дискотекэ долоон хоногтоо гурба дахин үнгэргэгдэжэ, хотымнай залуушуулай амаралта һонирхолтой болохонь гээшэ.

И. СТЕПАНОВ.

ТҮРҮҮШЫНГ[ГАА] БАГШЫЕ ХҮНДЭЛ[ЭН]

Һонирхолтой уулзалганууд ажабайдалда хааяа болодог. Сибириин эрдэм-шэнжэлгын институдай Томскын отделениин директорээр хүдэлдэг геолого-минералогиин эрдэмэй кандидат И. Б. Санданов түрэл Аршаан нютагтаа айлшалжа ерэһэн юм. Эндэхи һургуулиин һурагшадтай уулзахадаа, тэрэ өөрынгөө эгээл түрүүшын багша Вера Константиновна Пасько тухай ехэл дулаанаар хөөрөө һэн.

Удаань һурагша һурагша хоёр уулзаһа, ажабайдал тухайгаа нилээд удаан хөөрэлдэһэн. 53 наһатай һурагшань мүнөө 83 хүрэһэн багшадаа баяр баясхаланаа дахинаа мэдүүлһэн байна. Эрилтэ ехэтэйгээр, энхэргэн зохидоор нэгэ мүһэн хандадаг байһан түрүүшынгээ багшые мартахын аргагүй бшуу. В. К. Пасько 1914 ондо Харьковска [...] Купянскын [...] гимнази дүүргээд, [...]һөө хойшо багшаар [...]на. Бүхы наһаа [...] хэрэгтэ зорюулһа[...] тэрэ бэрхэшээлтэ [...]сан һанадаг, мүнөө [...] баян дэлгэр, хүн б[...] дэм һургуулитай [...] аргатай, уялгатай [...] онсо тэмдэглэдэг [...]

Вера Констант[иновна] олон һурагша[...] Эсэ[...] хамгаалгын дайнда [...] далсаһан, арадай [...] элдэб һалбаринууд[...]дэг.

В. К. Паськодо [...] гуулиин багша [...] хайта нэрэ зэргын [...]һон тухай до[...] РСФСР-эй арадай г[...] комиссар гараа [...] байха юм.

Б. СЫР[...]
Түнхэнэй район.

СПОРТ СПОРТ СПОРТ

МЕРАНОДА—ТАБАН ГОЛОЙ ХОТО[...]

МЕРАНО. (ТАСС). Шатараар дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Тиролиин үзэсхэлэн һайхан энэ курортно хотодо ямаршьеб өөрын онсо түхэл шэнжэ нэмээбэ. Энэ мүрысөөе харахаяа олон аяншалагшад зорюута ерэһэн байна. Гэхэ зуура амаржа байгшадшье үдэшэндөө хотын бэгахан паркда ерэдэг юм. Залнуудайнь нэгэн соо мүрысөөнэй үнгэргэгдэжэ байһан «Курцентрум» эндэ байрладаг. Заримшуул билет худалдажа абамсаараа, партиин наадагдажа байһан хоёрдохи дабхарта гарадаг. Нүгөөдүүлынь нэгэдэхи дабхарай мониторнуудаар мүрысөөнэй хойноһоо адаглан харахаяа үлэдэг. Эндэхи хэблэлэй түб ехэл шуулатай, олон ондоо хэлэн дээрэ хөөрэлдэхэ, һанал бодолсо хэлсэхэ аблан зүгын үүр шэнгеэр соностожо байдаг юм.

Мүрысөөнэй хэблэлэй түбэй дэргэдэ газетэнүүд болон журналнуудай, радио болон телевидениин 287 фоторепортёр, журналист-корреспондент хүдэлнэ. Партинуудай наадагдахада гү, али хойшолуулагдаһан партинуудай һэргээгдэхэдэ, телексүүдэй таршаганаан, телефоноор хөөрэлдөөнүүд, блицүүдэй яларан гэрэлтэлгэнүүд замхадаггүй.

Меранода ТАСС-ые Александр Рошаль болон эдэ мүрнүүлэй автор — В. Бабкин, «Советскэ спорт» газетые — уласхоорондын гроссмейстер Лев Полугаевский, «64-шатарай шэнжэлэл» гэжэ журналые дэлхэйн экс-чемпион Михаил Таль түлөөлнэ.

Эн-би-си, Би-би-си гэдэг томо ехэ телевизионно ба радио-компанинууд Мераноһаа дамжуулгануудые хэнэ, томо ехэ телеграфна агентствэнүүд мүрысөөнэй ямараар үнгэржэ байһан тухай мэдээсэнэ. Эдэмнай ТАСС, ЮПИ болон АП, Франс Пресс ба Рейтер, ДПА, АНСА болон АПА агентствэнүүд болоно бшуу.

Англиин «Таймс» болон «Гардиан», Баруун Германиин «Шпигель» болон «Штерн», Францын «Фигаро», мүн «Спорт иллюстрейтед» ба «Чесс лайф» (США) мэтын ехэ ехэ газетэнүүд, журналнууд эндэһээ абтаһан материалнуудые толилно.

«Курцентрумда» байгшадай олонхид энгэртээ зүүһэн үнэмшэлгэнүүдтэй. Хүндэтэ айлшадта, эмхидхэлэй комитедэй гэшүүдтэ — ягаан һудалтай карточканууд, харин дэлхэйн чемпионой ба энэ нэрэ зэргэдэ хүртэхые эрмэлзэгшын делегацинуудта хабаатай хүнүүдтэ сэнхир һудалтай карточканууд үгтэнхэй. Ногоон үнгэ журналистнуудта хабаатай юм.

Шатар наадажа шадахагүй гү, али тэрээн тухай ехэ юумэ ойлгохогүйшье хүнүүд иимэ ехэ мүрысөө харахые хүсэнэ бшуу. Город соо хаа хаанагүй, тэрэнэй захааршье мүрысөөндэ зорюулагдаһан соносхолнууд, плакадууд, транспарантнууд, номууд, гоё һайханаар шэмэглэгдэһэн мүрысөөнэй һүлдэ тэмдэгүүд харагдана... Радиотоварнуудай магазинай нэгэнэй витринэ дээрэ телевизор ходоо хүдэлжэ байдаг. Шатарай мүрысөөн тухай эндэ харуулагдана.

Мерано — Урда Тиролиин ниислэл байһан—аяар 1300 ондо хото болгогдоһон түүхэтэй. Мүнөө тэрэниие «табан голой хото» гэжэ нэрлэдэг юм. Ушарынь юуб гэхэдэ, тэдэ голнууд хотын тэгэн дундаһаа ниишэ тиишээ урдадаг байна.

Курортын хаһа эндэ мартһаа ноябрь хүрэтэр үргэлжэлдэг. Мүнөө яһала дулаан: хаа хаанагүй—үнгын һайхан сэсэг, набша намаа. Мерано хотодохи байгаали баян юм. Пирамидальна уляангирнууд болон миртнүүд, япон пальманууд ба хулһан, магнолинууд ба агаванууд, жасмин болон секвойн эндэ ургадаг. Алхам бүхэндэ гэхээр сэсэрлигүүд, аллейнүүд.

Мерано хотодо 30 мянга тухай хүн зон ажаһуудаг. Эдэнэй олонхид аяншалагшадые хангалгын албанда хүдэлдэг байна. Мүнөө октябрь һарын үдэрнүүдтэшье аяншалагшад нютагай зонһоо хоёр дахин олоор сугларанхай. Олон тоото отельнүүд, кафенүүд, ресторанууд, закусочнанууд айлшадай мэдэлдэ үгтэнхэй.

Бүхы курортнуудтал адли, эндэ спорт горитой һуури эзэлдэг юм. Мүнгэ түлэдэг спорт, баяшуулда зорюулагдаһан спорт. Энэ хотодо олон тоото бассейн[...] подром, теннисэй к[...] гольф наадаха тал[...] бии. Пассирио мүр[...] һэлюурдэлгын спор[...] ратайшуул хододоо [...] суглардаг юм. 197[...] эндэ каноэгээр һэл[...] гээр дэлхэйн чемпио[...] гэргэгдөө һэн. Ал[...] болон хадаһаа санаа[...] жоролгын спортын [...] байһаниинь мэдээжэ[...] рынь юуб гэхэдэ, [...] далайн уһанай [...] дээшэ 324 метр үнд[...] шодог. 3000 гаран м[...] дэртэй хаданууд [...] тойроно...

Мүнөө шатараар [...] түрүү һуури эзэлхы[н] мүрысөөн Мерано [...] ажабайдалай таһарша[...] бинь болонхой. Хот[...] риин түлөөлэгшэдэй [...] нааданай эхилхын у[...] иигэжэ хэлэһэн байгаа[...] тараар дэлхэйн түрүү[...] эзэлхын түлөө мүр[...] үнгэргэгдэхэ газар [...] гээшэ Меранода ехэ[...] тэй. Энэ хадаа хэзээ[...] курортдо болоһон эг[...] хала үйлэ хэрэгүүд[...] ниинь мүн. Тус м[...] Мераныи ажабайдала[...] орьёл шатань болоно[...] дээ, алдуу хэхэгүй б[...]

ГАИ-гай экран

Үнгэрһэн долоон хоногто харгыда 11 гэнэ усал боложо, 4 хүн наһа бараһан, 13 хүн гэмтэһэн байна.

67 һогтуу жолоошод баригдаа. Тэрэ тоодо этнографическа музейн жолоошон И. Содномов, Буряадай мебель хэдэг ба модо болбосоруулгын, гэр барилгын комбинадуудай, «Бурятферммаш» заводой мэдэлэй автомашинануудай жолоошод А. Трапезников, В. Варфоломеев, Б. Фролов гэгшэд архиин халуунтай рульда һуутаад ябаа бшуу.

Улаан-Үдэһөө элдэб эмхи зургаануудай түлөөлэгшэд хүдөө нютагуудта туһаламжа үзүүлхэеэ эльгээгдэдэг гээшэ. Теэд хүнүүдые зөөхэдөө энэ хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандадаг жолоошод ушардаг. Жэшээлхэдэ, Улаан-Үдын районой «8-е Марта» колхозой мэ[...] «ГАЗ-52» түхэлэй ма[...] жолоошон техническэ [...] жэл олгодог 2-дохи [...]щиин һурагшадые аба[...] ябатараа, машинаяа х[...]лээ. Дүрбэн һурагша [...] гэмтээ.

Хүүргэнүүдэй түмэр [...] сэлнүүдые бүтээдэг з[...] электромонтёр А. М[...] хубнингаа «Запорожец[...] шинаар хэтэрмэ т[...] гүйлгэжэ ябатараа, т[...] фай бахяна мүрг[...] Жолоошон, мүн [...] на соо һуугаад ябаһ[...] пассажир саг дары б[...] цада абаашагдаһан б[...]

Улаан-Үдын 1-дэхи [...]ай жолоошон А. Н[...] темьянов харгын дүр[...] харангүй, ябаган [...] дайруулаа. Уданшьегү[й] хүниинь наһа бараа. [...]даа харюусалгагүй яб[...] хохидолто хойшолон.

Н. СЕМЕН[...]
гүрэнэй автоинспек[ци] хүдэлмэри[...]

ТОБШОХОНООР

+ Петрозаводск хотодо боксоор «Спартак» бүлгэмэй России соведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн боложо дүүрэбэ. Эндэ хабаадаһан манай республикын «Спартак» бүлгэмэй түлөөлэгшэд, СССР-эй спортын мастерта кандидадууд Валентин Николаев Элбэг Манзаров хоёр бронзо медальнуудта хүртэбэ. Эдэ хоёр СССР-эй спортын мастер Геннадий Оскорбинтай суг ВЦСПС-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ хабаадаха эрхэдэ хүртэжэ, «Спартак» бүлгэмэй түбэй соведэй суглуулагдамал командын бүридэлдэ оруулагдаба. Мүрысөөн ноябрь һарада үнгэргэгдэхэ юм.

+ Нарин сэмбын комбинадай спортын зал соо столой теннисээр эдиршүүлэй дунда Улаан-Үдэ хотын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн болобо. Мүрысөөндэ хабаадагшад нэгэ нэгээрээ, хоёр хоёроороо болон холимог хүбүүд, басагадай бүлэг боложо хубаараад тэмсэбэ. Энэ мүрысөөндэ 32 спортсмен хабаадаһан байна.

Өөр хоорондоо түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн нааданда Владимир Буянов, Марина Марактаева гэгшэд түрүүлжэ, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Мүн хоёр хоёроороо наадагшад сооһоо Владимир Буянов, Руслан Ситников гэгшэд шалгараа. Басагадай дундаһаа Туяна Будаева Марина Дымбрылова хоёр эрхимлэһэн байна. Холимог бүлэгһөө Сергей Ушаков, Марина Марактаева гэгшэд түрүүлжэ гараба.

Манай корр.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55—Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Онтохондо айлшаар». «Марья-искусница» — уран һайханай фильм. 11.45 — «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 12.45 — Шэнэ һонин (12.55 час хүрэтэр). 15.10 — Дамжуулгын программа. 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 — Киргизэй ССР-эй байгуулагдаһаар ойн баярта зорюулагдаһан телевизионно баримтата фильмүүдэй программа. 16.25 — Киргизэй ССР-эй Гүрэнэй дуу, хатарай ансамблиин концерт. 16.45—Испаниин национальна һайндэртэ. Кинопрограмма.

Улаан-Үдэ. 17.45 — «Саян» — хүдөөгэй ажалшадта зорюулагдаһан дамжуулга. 18.15 — «Байгал» программа (буряадаар). 18.45 — «КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө». 19.15 — «Полкын командир» гэһэн киноочерк.

Орбита. 19.30—19.45 — Забһарлалга. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00 —«КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө». «Уренгойдохи зунай эршэтэ ажал». Партиин Ново-Уренгойско горкомой нэгэдэхи секретарь Е. Ф. Козлов дамжуулгада хабаадалсаха. 20.20 — «Тропининтан» гэжэ фильм-зүжэгэй премьерэ. 22.00 — «Время». 22.35—«Тропининтан» гэжэ фильм-зүжэгэй үргэлжэлэл. 24.05 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ» (00.20 час хүрэтэр).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55—Дамжуулгын программа. 13.00—«Иду на рекорд»—баримтата фильм. 13.10—Шатарай һургуули. Разрядтайшуулай класс. 13.40—Совет гүрэнэй ба тэрэнэй хуули заршамуудай үндэһэ һуури. СССР-эй экономическа байгуулалта. 14.10—«Минии инаг нүхэр Саша...» (А. Одоевскидэ зорюулагдана). 15.05—Гомер. «Одиссей». (1-дэхи дамжуулга). 16.05—Зоологи. 7-дохи класс. Шумуулнууд ямар үүргэ дүүргэдэг бэ? 16.30—Хүгжэм. 7-дохи класс. Людвиг ван Бетховен.

Улаан-Үдэ. 17.00—«А. Т. Венецианов болон тэрэнэй һургуули»—баримтата фильм.

Орбита. 17.45—Ехэ хараа түсэбүүд. 18.45—«Амиды байгаали»—эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 19.00—Футболой шэнжэлэл.

Улаан-Үдэ. 19.30—Соносхолнууд. 19.40—«Благовещенск» гэһэн киноочерк.

Орбита. 19.55—Дамжуулгын программа. 20.00—«Советскэ Союзда алба хэнэб!». 21.00—«Амгалан нойрсогты, багашуул!». «Петя—саад ургуулагша»—мультфильм. 21.15 — Уласхоорондын һонин. 22.00—«Время». 22.35—«Последний Гайдук» — уран һайханай фильм. (00.10 час хүрэтэр).

САГАЙ УЛАРИЛ

МҮНӨӨДЭР республи[кын] ... газар дээрэ нэгэ с[...]жэ, нэгэ бүрхэжэ ба[...] БАМ шадарай зарим га[...]нуудта багаханаар са[...] орохо. Зүүн тээһээ секунд[ын] 5—10 метр хүсэтэйгөөр һ[ал]хилха. 3—8 градус ду[лаан,] зарим нютагуудта 3 гра[дус] хүйтэн болохо.

УЛААН-ҮДЭДЭ үүлэ[...]шэг байхашье һаа, [...] нойтон унахагүй. Зүүн т[ээһээ] секундын 5—10 метр [хүсэ]тэйгөөр һалхилха. 5—7 [гра]дус дулаан байха.

Редактор
Р. Б. ГАРМАЕВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Партиин Уряанууд»—түрүү бэшэг. «Бата найдамтай үндэһэн дээрэ»—Ю. Коркиной статья. «Хэнэй морин һайн бэ?»—Н. Дегтяревой статья. «Түсэбтэ табан жэлэй тууҗа бэшэг»—мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указууд.

Хоёрдохи хуудаһанда. Партиина комитедүүдэй пленумүүдһээ. «Хүн зоной аша туһада»—П. Натаевай статья. Ажахы эрхилэлгын оньһон: ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгын асуудалнууд. «Гол хүсэниинь хаанаб?»—А. Дуняшинай статья.

Гурбадахи хуудаһанда. Номой шэнжэлэл ба шүүмжэлэл. «Шанга эрилтэр»—М. Шихановай «Тоннель» гэһэн шүлэгүүдэй суглуулбари тухай. Уласхоорондын шэнжэлэл. Хилын саанаһаа абтаһан мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Патркот» гэһэн ниитэ гаршаг доро телилогдодог материалнуудай суглуулбари. Спортын һонин. Мэдээсэлнүүд, соносхолнууд.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2-54-54, приемная —2-54-93, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52 секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства —2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, информации—2-34-05, перевод—2-54-93, писем и селькоров —2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро—2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Госу[дар]ственного комитета Бурятской АССР [по] делам издательств полиграфии и кн[иж]ной торговли.
Н-02496. Заказ № 235. Индекс 5[...]